9

Rokytova Sbírka Ručních Prací

Svazek IX

PALIČKOVÁNÍ

Nakladatelství Jan Rokyta Smíchov

ROKYTOVA SBÍRKA RUČNÍCH PRACÍ. SVAZEK IX.

PALIČKOVÁNÍ

NÁVOD, JAK NAUČÍME SE PALIČKOVATI.

Se 100 obrázky a jednou dvoustránkovou přílohou.

je vytržena

Nákladem Jana Rokyty, Smíchov, Stefánikova třída 25. — Tiskl J. Rokyta, Praha II., 41.

1. Pravá stará nizozemská paličkovaná krajka.

Paličkování.

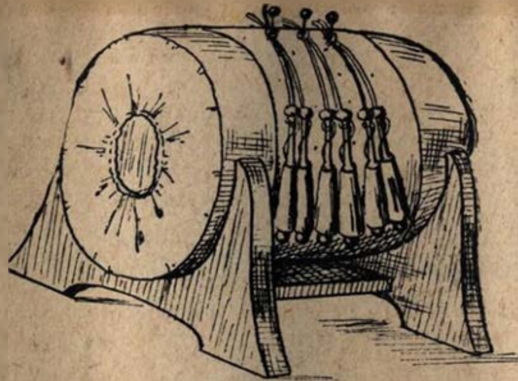
Stroje — divy techniky — umožnily nám, že můžeme také mechanickou cestou zhotovovati jemné, bohaté krajky; ale přec nikdy nevystihne mrtvý stroj subtilnost pravé ruční krajky. Ruka, která sama pracuje, to vlastně je, která dodá krajce její „duši". A proto se také nebudeme my zajímati o krajky strojové, nýbrž pouze o krajky ručně paličkované. Nechceme také zde v této knížečce vypráváti historii paličkované krajky, chceme dokázati, že paličkování není jen výhradou dam, v této práci zběhlých, ne, každý to snadno dokáže, musí se jen trochu k této práci vychovati a míti dobrou vůli. Studium pravé krajky je neobyčejně zajímavé, ale ne lehké. Skutečné znalkyně krajek musí ovládati alespoň teorii jednotlivých prací, aby mohly určiti druh krajky. Je to skutečně dosti těžké, protože krajka jednoho druhu má často několik jmen a sice dle místa ve kterém vznikla a dle doby, ve které vznikla. Tvrdíme však, že každá vzdělaná dáma měla by rozeznati krajku pravou od nepravé a krajku šitou od paličkované. Konečně je každá ručně pracovaná krajka krajkou pravou, ať je to již práce háčkovaná, pletená nebo člunková, ale všeobecně rozumí se pod slovem „pravá krajka" buďto práce paličkovaná, nebo provedená šicí jehlou. Nejlépe naučíme se krajky znáti tam, kde jich mnoho vidíme a kde můžeme mnoho porovnávati (musea). Také naše knížečky přinášejí popisy jednotlivých druhů prací a zaujmou zajisté nejen tu dámu, která se chce práci naučiti, ale i tu, která se chce obeznámiti jen s charakteristickými známkami jednotlivých druhů krajek.

Paličkovaná krajka patří k nejrozkošnějším, ručně pracovaným krajkám, zhotoveným pouze z nití. Mnohostranným proplétáním a prótkáváním nití povstávají nejrůznějši vzory, což předvádějí nám obrázky v této knížce. Určily jsme náš spisek hlavně pro ty čtenářky, které nejsou dosud do techniky paličkované krajky zasvěceny; proto přinášíme z počátku popisy jednotlivých křižování a překládání nití, jednotlivých obratů a ty nejjednodušší kraječky a vložečky, které nacházíme již

v různých učebnicích, ale které se právě dobře hodí pro počáteční učení.

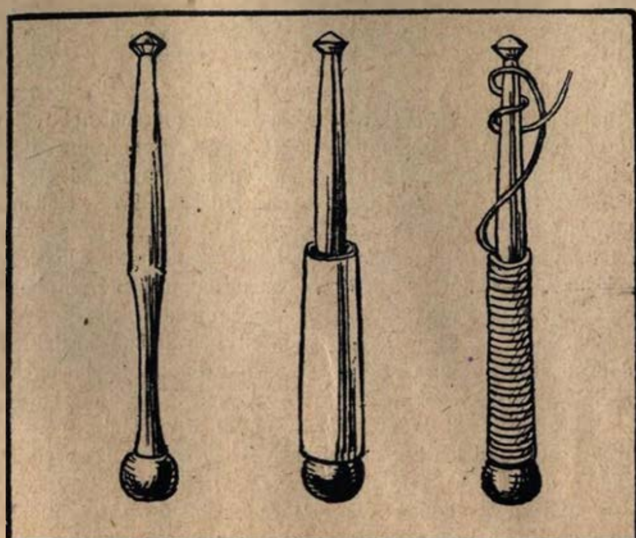
K zhotovení paličkované krajky potřebujeme velmi málo; především je to poduška k paličkování, paličky k navíjení příze, podvinek s přesně naznačeným vzorem, špendlíky, a konečně nitě. Jehla ke spojení podvinku je sice ulehčením práce, ale nutná není.

Obr. čís. 2 zobrazuje nám podušku k paličkování, kterou si můžeme velmi pohodlně zhotoviti. Sešijeme po délce kus látky, asi 55 cm dlouhý, 35 cm široký a po obou otevřených stranách uděláme záložku, kterou protáhneme tkaničkou. Pak vystřihneme si dvě kola ze silné lepenky, asi 14 cm v průměru. Na jedné straně sešitého válce zavážeme tkaničku, druhou, otevřenou stranou vsadíme až k okraji kolečko, pak vyplníme hodně podušku dřevitou vlnou na druhý konec vsadíme druhé kolečko a otvor uzavřeme. Uděláme velmi dobře, dáme-li do středu podušky kousek olova, aby měla dobré těžiště a nepohybovala se při práci. Kdo hodně paličkuje má těchto podušek několik a sice na větší práce musí být poduška velká, na malé, aby nezabrala tolik místa, může být malá. Na obr. čís. 2 vidíme podušku zasazenou do podstavce. Tento ji drží tak, že se nepohybuje. Můžeme položiti ji také do přiměřeně velkého košíčku, nebo můžeme si podstavec udělati z dřevěné krabičky. Tyto druhy podušek používají naše krajkářky; ve Francii pracují na poduškách plochých.

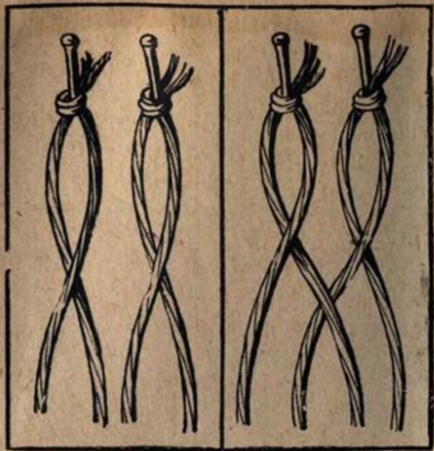

2. Kulatá poduška v podstavci.

Na obr. 3. a 4. vidíme paličku bez držátka a s držátkem. Palička slouží k navíjení nití a držátko pak je ukrývá. Na hlavičce paličky se nit dvakrát obtočí, uděláme smyčku, která zamezuje samovolné roztáčení nitě. Na obr. 5 vidíme, jak musí být nit natočená a jak se tvoří smyčka; tuto pevně utáhneme a přes nitě nastrčíme držátko. Při natáčení vezmeme volnou část do levé ruky a na spodní díl navijíme od levé strany k pravé. Všechny paličky musí býti navinuty stejným směrem; máme-li mezi ostatními špatně navinutou paličku, stále nám

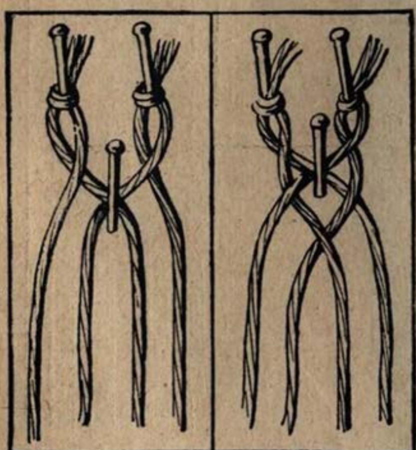

3. Palička bez držátka. 4. Palička s držátkem. 5. Ovinutá palička.

6. Překládání párů: pravá palička položí se přes levou.

7. Křižování párů; (poloobrat) přeložiti, křižovati.

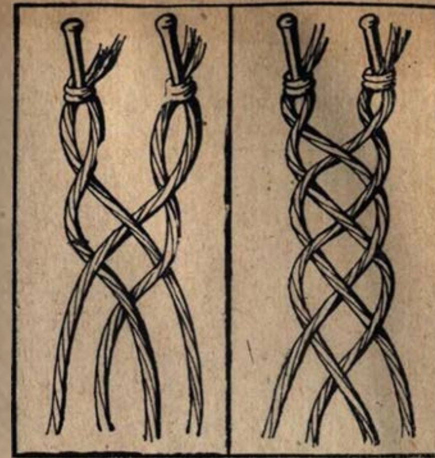

10. Špendlík zapíchne se po křižování.

11. Uzavření špendlíku; překládání a křižování za špendlíkem.

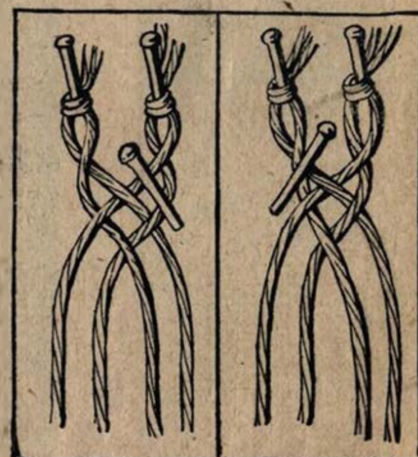
plete směr. V obchodech prodávají se také paličky bez držátka, ty potřebují se hlavně ve Francii k plochým poduškám. Palička nesmí nikdy viseti na dlouhé niti (nejvýše 10 cm) při paličkování pak ji regulujeme.

Následující prací pak je nakreslení podvinku. Body, udané na našich vzorech poznačují nám místo, kam musíme zapíchnouti špendlík. Propíchneme je všechny špendlíkem ne příliš silným na kartoun nebo barevnou lepenku, přeneseme naň také nákres a čísla, udávající nám postup práce. Vše musíme provésti nejvýš přesně a opatrně. Tak povstane podvinek, který musí býti tak dlouhý, kolik měří obvod podušky. Pak složíme začátek a konec pruhu na sebe, sešpendlíme je a vzor leží přesně před námi. Je-li podvinek kratší než je obvod podušky, pak nastavíme jej tak dlouhým proužkem flanelu, že opět obepíná pevně podušku. Pak potřebujeme k paličkování ještě špendlíky. Musí býti zhotoveny z nerezavějícího kovu, pokud možno dlouhé, ne silné a ukončeny ku-

8. Celý obrat: překládání, křižování, překládání, křižování párů.

9. Řetízek: stálé překládání a křižování párů.

12. Zapíchnutí špendlíku po pravé straně obratu.

13. Zapíchnutí špendlíku po levé straně obratu.

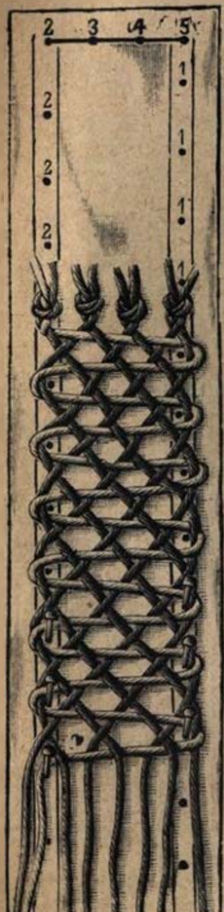
latou hlavičkou. Poněvadž paličkování krajek vyžaduje vždy jisté námahy, radíme, aby používaly se vždy nitě nejlepší jakosti a sice lněné nitě, které jsou daleko trvanlivější bavlněné příze. Síla nití řídí se dle vzoru krajky a dle podvinku. Při jednotlivých krajkách nemůže ihned nezkušené oko potřebnou sílu zjistiti — to dostaví se později, delší praksí.

Když jsou všechny přípravy již hotovy, můžeme započíti se samotnou prací.

Paličkujeme vždy 2 páry; každá ruka drží jeden pár. Křížením a překládáním nití povstávají „obraty". Pracujeme pravidlem současně oběma rukama.

P ř e k l á d á n í (obr. 6.) pracujeme 2 paličkami jednoho páru. Položíme sice paličku, ležící na pravé straně, přes paličku, ležící na straně levé a nazýváme to překládáním.

K ř i ž o v á n í (obr. 7.) provádí se oběma páry paliček a sice pravou i levou rukou. Položíme pravou paličku levou rukou přes levou paličku pravou rukou. Obě vnitřní paličky tak zkřížíme.

14. Provedení sítka: překládání křižování. Pracujeme 4 páry paliček.

14a. Hotové sítko.

15a. Hotové plátýnko.

15. Provedení plátýnka: křižování. překládání. křižování. Pracujeme 4 páry paliček.

Oba tyto pohyby: překládání-křižování jsou jediné pohyby při paličkování. Rozličné ty obraty a druhy práce povstávají z překládání a křížování rozličných párů. Pracujeme vždy jen se 2 páry, z nichž držíme jeden v pravé, druhý v levé ruce. Zručné krajkářky neodkládají nepotřebné páry tak jako začátečník, nechají si je všechny ležeti na ruce, čímž postupuje práce mnohem rychleji. Tato sběhlost v práci dostaví se přirozeně sama během doby. Začátečník musí paličky odkládati, nechce-li je všechny poplésti.

17. Dirky s jednoduchým překládáním, provedené v šikmých řadách.

Rozeznáváme tyto hlavní druhy práce: Řetízek, sítko, plátýnko, dirky a rozličné ozdobné obraty: hrašku, hrachovinku, mušky a lístky.

Obr. 7. Jednotlivé překládání a křižování nazýváme poloobratem.

Obr. 8. Celý obrat sestává z překládání-křižování, překládání-křižování.

Obr. 9. Řetízek: překládání-křižování se stále opakuje těmitéž páry, aniž bychom zapíchly špendlík. Aby řetízek hezky vypadal, musíme každý jednotlivý obrat pěkně utáhnouti.

16. Provedení jednoduchých direk 4 páry paliček; překládání, křižování, špendlík, překládání, křižování.

Špendlíky upevňují jednotlivé obraty a zapichují se během práce do udaných direk-bodů na podvinku. Abychom práci více upevnily, zapichujeme špendlíky poněkud šikmě a sice od zadu do předu tak, že zastrčíme vždy špendlík skoro přes polovinu do podušky. Není-li v popisu žádná jiná poznámka, pak zapíchneme vždy špendlík do středu páru, se kterým právě pracujeme, pod křižování nití, jak vidíme na obr. 10.

Na obrázku 11. vidíme uzavření špendlíku, to znamená, že za špendlíkem, zapíchnutým do podvinku, uděláme poloobrat (překládati-křižovati).

Na obr. 12. a 13. vidíme zapíchnutí špendlíku na pravou a levou stranu obratu, což uděláme vždy jen tehdy, když v popisu ku krajce je zvláštní poznámka.

Obr. 14. Sítko. Pracujeme jej opět: překládáním-křižováním. K bodům 2, 3, 4 a 5 zavěsíme vždy jeden pár paliček. Pracujeme v řadách jdoucích tam i zpět a začínáme od levé strany k pravé vždy 2 páry, které spojujeme nahoře

18. Dirky s dvojnásobným překládáním, provedené v šikmých řadách.

uvedeným obratem. Pak odložíme pár z levé ruky, a z pravé jej přendáme do levé. Pravá ruka vezme si opět následující pár; pak oba páry spojíme opět dohromady, a celek se stále opakuje. Do okrajů zapícháváme špendlíky, aby práce byla upevněná a pracujeme tímtéž způsobem opáčným směrem. Před obrácením musíme okrajový pár (tak zvaný běžný pár) dvakrát přeložiti.

Obr. 15. Plátýnko. Pracujeme následovně: křižování-překládání-křižování. V ostatním řídíme se přesně dle vysvětlení, podaného k obr. 14.

Obr. 16. Jednoduché dirky. Pracujeme: překládáme-křižujeme, do bodu zapíchneme špendlík a uzavřeme jej přeložením a křižováním. Na našem vzorečku jsou dirky pracovány 4 páry paliček, z nichž 2 a 2 spojují se vždy dohromady. Začneme se 2 středními páry, špendlík zapíchneme do bodu 1, pak spojíme oba pravé páry udaným způsobem, špendlík do bodu 2, pak oba levé páry, špendlík do bodu 3. Načež opakujeme celek od začátku. Když jsme pracovaly kousek těchto direk, pak můžeme bez obtíží pracovati dirky na širším pruhu, viz obr. 17.

Obr. 18. Dirky dvakrát překládané povstávají tím, že při uzavření špendlíku nepřeložíme jen jednou, jako obyčejně, ale dvakrát a pak křižujeme.

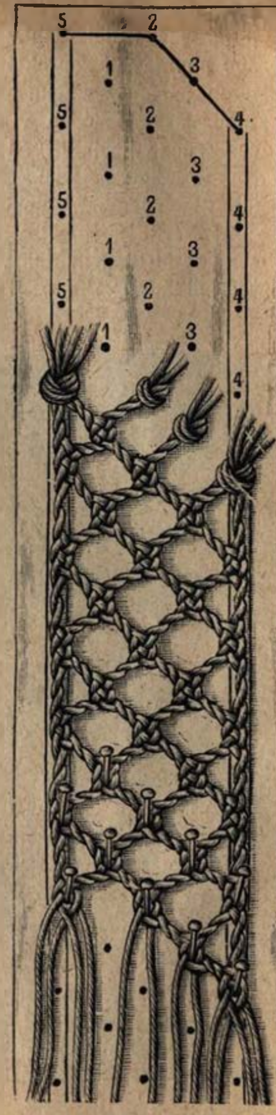
Obr. 19. Obyčejné dirky, provedené 6 páry paliček. Pracujeme následovně: třikrát přeložíme, jednou křižujeme a zapíchneme špendlík. Špendlík, při těchto dirkách, nesmíme uzavříti. U bodu 2 a 3 zavěsíme 1 pár, u bodu 5. dva páry paliček. Začínáme pravým pr. u b. 5 a pr. z b. 2., š. do b. 1. Pak pr. 5 a 1. š. do b. 5. pr. z b. 1 a 3. š. do b. 2. pr. z b. 5 a 2. š. do b. 1., pr. z b. 5 a 1. š. do b. 5., pr. z b. 2 a 4. š. do b. 3.. * pr. z b. 1 a 3. š. do b. 2. pr. z b. 5 a 2. š. do b. 1. pr. z b. 5 a 1. š. do b. 5. pr. z b. 3 a 4. š. do b. 4 a od * stále opakovati.

Obr. 20. Bruselské dirky. Pracujeme následovně: dvakrát překládati, křižovati, překládati, křižovati, špendlík zapíchneme, uzavřeme jej překládáním, křižováním, překládáním, křižováním. Paličky rozdělíme přesně jako u předešlých vzorů a jednotlivé páry propletáme, jak jsme již udaly nahoře.

Obr. 21. Hraška. Tato práce podobá se svým

19. **Obyčejné dirky**, provedené 6 páry paliček, dvakrát překládati, křižovati, špendlík.

20. **Bruselské dirky**, provedené 6 páry paliček; dvakrát překládati, křižovati, překládati, křižovati, špendlík uzavříti.

21.

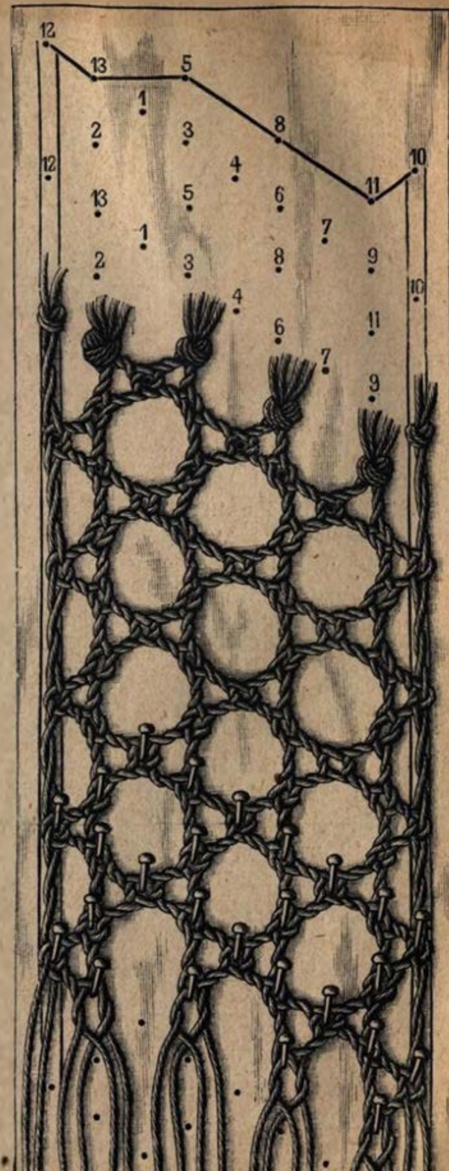
provedením velmi obyčejným dirkám. Také zde: překládáme, křižujeme, špendlík zapíchneme a uzavřeme jej překládáním, křižováním. Při paličkování těchto direk musíme dáti velký pozor na to, že malé čtverečky, které provedeme pravým a levým párem — poloobratem — to znamená: překládání, křižování, nezapichují se špendlíkem, teprve pak pracujeme dále. Náš úzký proužek hrašky je zhotoven 8 páry paliček, z nichž upev. na b. 13 a 14 dva páry, a na b. 6, 8, 10 a 12 jeden pár. Nejdříve spojíme poloobratem páry z b. 6, 8, 10 a 12, neboť tyto páry tvoří, jak vidíme také na začatém našem obrázku, postraní páry hotového čtverečku. Nyní pracujeme první čtvereček dirkami, jak jsme již dříve uvedly: pr. z b. 6 a levý pr. z b. 14, š. do b. 1, pr. z b. 1 a 14, š. do b. 2, pr. z b. 8 a 1, š. do b. 3, pr. z b. 2 a 3, š. do b. 4. Nyní, po dokončení čtverečku zkřížíme v poloobratu, jak je již nahoře vysvětleno, pr. z b. 2 a 4.

Vysvětlení zkratek.

pa = palička; pr. = pár; b. = bod; š. = špendlík; ř. = řetízek; o. = oaško; př. = překládati; kř. = křižovati; p. = pravý; l. = levý; pl. = plátýnko; plb. = poloobrat; up. = upevnění; prp. = pracovní pár; op. — okrajové pletivo; lí = lístek; * = znaménko opakovací.

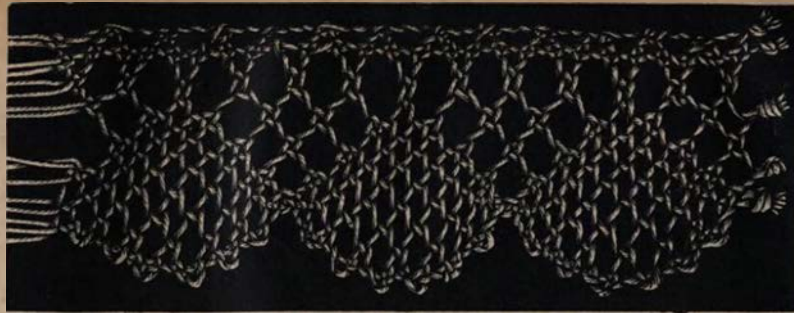
21. **Hraška**, provedená 8 páry paliček.

22. **Hrachovinka**, provedená 10 páry paliček.

22.

3 a 4. Stejným způsobem pracujeme 2. a 3. čtvereček a sice řídíme se předcházejícím číslováním. Paličkujeme stále šikmým směrem od levé strany k pravé.

23. Kraječka provedená sítkem a jednoduchými dirkami 9. páry paliček. Podvinek viz v příloze.

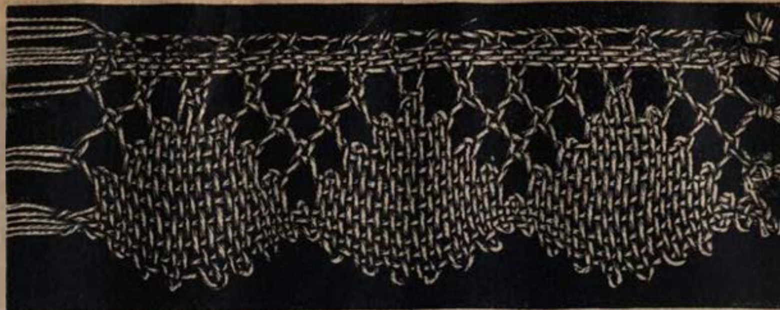
Obr. 22. Hrachovinka. Pracujeme následovně: dvakrát překládáme, křižujeme, š. zapíchneme a pak jej uzavřeme dvojím překládáním, křižováním. Náš vzorek je proveden 10 páry paliček. U bodů 12. a 10. zavěsíme jeden pár, u ostatních 2 páry paliček. *. Vždy vnitřní páry z b. 13 a 5 spojíme udaným způsobem, š. do b. 1, pr. z b. 13 a 1, š. do b. 2, pr. z b. 5 a 1, š. do b. 3, pr. z b. 3 a 8, š. do b. 4, pr. z b. 3 a 4, š. do b. 5, pr. z b. 4 a 8, š do b. 6, pr. z b. 6 a 11, š. do b. 7, pr. z b. 6 a 7, š. do b. 8, pr. z b. 11 a 7, š. do b. 9, pr. z b. 9 a 10, š. do b. 10, pr. z b. 9 a 10, š. do b. 11, pr. z b. 2 a 12, š. do b. 12, pr. z b. 2 a 12, š. do b. 13, nyní stále od * opakujeme.

Obr. 23. Kraječka se sítkem a dirkami, provedená silnou, přeznou nití 9. páry paličk. Začínáme pravým párem z bodu a, přecházíme překládaným plátýnkem pr. z bodu b., spojíme tento pár p. z b. c dirkou, u b. 1. přejdeme překládaným plátýnkem k b. 2, odložíme pr., pracujeme pr. z b. c a d dirkami k bodu 3. a 4., spojíme pr. z b. 2 překládaným plátýnkem provedeným průchodním párem u b. 5, dirkami, přejdeme zpět překládaným plátýnkem k b. 6 a odložíme páry. U bodu e začneme sítko, které pracujeme v řadách tam i zpět. Na pravé straně necháme projíti pár překládaným plátýnkem, na levé straně přibéřeme pokaždé jeden přeložený pr., až k b. 14, zde, právě tak jako u b. 16, 18, 20, 21, necháme vždy viseti jeden pár, pak odložíme páry. Pak jdeme pr. z b. 14 překládaným plátýnkem k b. 22 a právě tak zase zpátky, spojíme tyto páry pr. z b. 16 dirkami u b. 23, přejdeme levým pr. překládaným plátýnkem k b. 24, odložíme oba páry, pracujeme pak pr. z b. 18 a 23 dirkami k b. 25, spojíme pr. z b. 24 u b. 26 dirkami, přejdeme překládaným plátýnkem k b. 28 a 29, spojíme pr. párem z b. 27 dirkami u b. 30 a přejdeme překládaným plátýnkem k b. 31. Nato pak opakujeme celé opět od začátku.

24. Vložka provedená sítkem a dirkami s dvojnásobným překládáním. 16. páry paliček. Podvinek viz v příloze.

Obr. 24. Vložka provedena sítkem a dirkami s dvojnásobným překládáním. Pracujeme silnými, přeznými nítěmi 16 páry paliček. Zavěsíme na bod a, b, d, e, f, h, i 2 páry a na bod c, g jeden pár paliček a začínáme dirky s dvojitým překládáním oběma pr. z b. c a d, š. do b. 1, odložíme, vezmeme pravý pr. z b. a, pracujeme oběma pr. z b. b dirky, spojíme je pak pr. z b. 1 u b. 2 dirkami; u b. 3 jdeme nazpátek, při čemž pracujeme stále okrajovým pr. překládaným pl. Pak paličkujeme pr. z b. d a e dirky, dále až k b. 6, převedeme pak pr. z b. 3 plátýnkem s průchodným párem a spojíme tento pár pr. z b. 6 u b. 7 dirkami, přejdeme pl. k b. 8 zpět a odložíme oba páry. Pak paličkujeme pravou stranu pr. z b. e až i tímtéž způsobem. Pracujeme pr. z b. e a f dirky až k b. 12 a pr. z b. f a g k b. 9. Pak paličkujeme pravým pr. z b. i tímtéž způsobem, jak je udáno pro levou stranu, průchod. pr. k b. 10, tam spojíme jej pr. přicházejícím z b. 9 na pravo průchod. pr. k b. 11 a paličkujeme opět zpátky k b. 15, kde necháme viseti běžný pár. Nyní vyjdeme z b. 9 a 12 v šikmých řadách k b. 15 a zde spojíme je dirkami s běžným párem okraje. Pak začneme pr. z b. 4 a 12 dirky, š. do b. 17: zde pak začíná sítko. Pracujeme řady tam i zpět a přibíráme z každé strany dvakrát přeložený pár.

25. Kraječka provedená plátýnkem a jednoduchými dirkami 10. páry paliček. Podvinek viz v příloze.

Obr. 25. Kraječka provedena silnou, lněnou přízí, 10 páry paliček. U bodu a—e zavěsíme vždy 2 pr. pa. začínáme u b a levým pr., přejdeme pl. oběma pr. z bodu b a spojíme pr. z b. c u b. 1, přejdeme pl oběma průchod. páry, právě tak překl. pl. k b. 2, odložíme a začínáme pr. z b. c a d dirky, pracujeme až k b. 4 a převedeme běžný pr. z b. 2 pl. oběma průchod. pr., spojíme je u b. 5 dirkami, přejdeme pl. k b. 6, odložíme oba páry a začneme u b. e plátýnkem, které pracujeme v řadách sem a tam; při tom přibíráme z levé strany stále překl. pr. až k b. 15, zde, právě tak u b. 17, 19, 21, necháme viseti jeden pr., pracujeme až k b. 23, kde odložíme oba pr. Nyní převedeme pr. z b. 15 pl. k b. 24 a opět zpět k b. 25, kde spojíme jej párem z b. 17 dirkami, převedeme pravý pr. a pr. z b. 19 dirkami k b. 27, převedeme pr. z b. 26 plátýnkem průchod. pr. a spojíme je u b. 28 dirkami párem z b. 27, pak přejdeme levým pr. pl. k b. 29, odložíme oba pr. a pracujeme pr. z b. 27 a 21 dirky až k b. 31, zde spojíme pr. z b. 29 pl. s průchod. pr. přejdeme k b. 32 dirkami a jdeme zpět plát. opět k b. 33.

26. Vložka provedena plátýnkem a bruselskými dirkami 14. páry paliček. Podvinek viz v příloze.

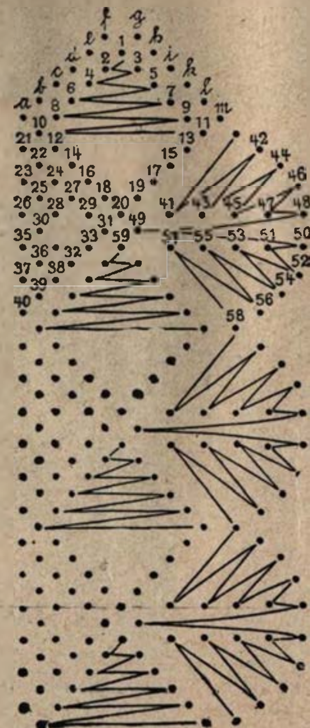
Obr. 26. Vložka asi 5 cm široká, provedená silnou, lněnou přízí 14 páry paliček. K b. a, b, c, d, e, f a g zavěsíme vždy 2 pr. pa. Začínáme pr. z bodu b a c k bodu 1 dirkami, přejdeme pl. oběma pr. z bodu a a b, překl. pl. k bodu 2, právě tak jdeme zpět průchodními páry a odložíme je. Nyní paličkujeme pl. k b. 3 a 4, spojíme pr. z b. 2 dirkami u b. 5, přejdeme pl. k b. 6 a odložíme. Pak pracujeme pr. z b. e a f dirkami k b. 7, přejdeme plátýnkem (právě tak jak

na levé straně) k b. 8, opět průchod. pr. zpět, odložíme je a pracujeme u b. d a e dirkami dále k b. 9, pak k 10, a spojíme pr. z b. 8 u b. 11, přejdeme pl. k b. 12, a opět jdeme průchod. pr. zpět a odložíme. U b. 13 začínáme pl. přibéřeme z každé strany překl. pr. až k b. 19: u b. 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24 necháme viseti jeden pr. a všechny pr. odložíme. Pak pracujeme pr. z b. 18 plátýnkem k b. 25, spojíme tento pr. párem z b. 20 u b. 26 dirkami, přejdeme pl. k b. 27, odlož. a pracujeme pr. z b. 26 a b. 22 dále dirkami k b. 28, pak k b. 29, přejdeme průchod. pr. k b. 30, odložíme, pracujeme párem z b. 28 a 24 dirkami k b. 31, 32, 33 a přejdeme plátýnkem k b. 34, odložíme pr. a paličkujeme pr. z b. 19 plátýnkem k b. 35, přejdeme opět zpět plátýnkem, spojíme tyto pr. párem z b. 21 u b. 36 dirkami, přejdeme plátýnkem zpět k b. 37. Pak pracujeme pr. z b. 23 a z b. 36 dirkami k b. 38, spojíme u b. 39 průchod pr. převedeným pr. z b. 37, jdeme k b. 40, odložíme, počneme opět dirkami párem z b. 24 a 38 až k b. 41, 42 a 43.

27. Jednoduchá kraječka provedena 15 páry paliček.

Obr. 27. K r a j e č k a. 3½ cm široká, zhotovená středně silnou lněnou přízí 15 páry paliček. U bodů: b. c, d, e, f, g, h, i, k, l, m zavěsíme vždy 1 pár u b. a a n vždy 2 pr. paliček. Začínáme pr. z b. f a g u b. 1 plátýnkem, pracujeme v řadách jdoucích tam i zpět až k b. 11 a odtud až k b. 20, sítkem. Pr. z b. 10 jdeme překl. plátýnkem k b. 21 (špendlík se na okraji zapíchne vždy na pravo od obou párů) a právě tak opět zpět, spojíme u b. 22 dirkami, přejdeme překl. plátýnkem k b. 23, spojíme pr. z b. 22 a b. 14 u b. 24 dirkami a tento pr. opět párem z b. 23, právě tak u b. 25, přejdeme opět zpět průchod. pr. k b. 26, odložíme je a pracujeme dále sítkem od b 27 až k b. 34. Dále paličkujeme opět pr. z b. 30, překl. plátýnkem k b. 35, spojíme toto pr. z b. 32 u b. 36 dirkami, přejdeme opět zpět k b. 37, pracujeme pr. z b. 34 a 36 dirkami k b. 38, pak k b. 39, přejdeme k b. 40 překl. plátýnkem a páry odložíme. Nyní paličkujeme pr. z b. e překl. plátýnkem a páry z b. 11, 13, 15, 17, 19 k b. 41, přejdeme právě tak k bodu 42, pracujeme tímtéž způsobem v řadách tam a zpět až k b. 48, zatím co necháváme viseti 1 pár u b. 41, 43, 45 a 47. U b. 48 přejdeme k b. 49 všemi páry a opět zpět k b. 50, pracujeme pak sítkem v řadách tam i zpět k b. 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57 a 58, pak páry odložíme a začneme párem z b. 31 a b. 49 k pr. 59 pl.

27a. Podvinek k vedlejší kraječce.

Obr. 28 předvádí nám p a v o u č k a se 4 nožičkami. Střed pavoučka provedeme plátýnkem, nožičky několikráte otočíme. Nejdříve přivedeme všechny páry ku středu pavoučka a pak pracujeme kolem špendlíku opět zpět. Začneme oběma páry, vycházejícími z b. 1 a 2, přeložíme je nejdříve třikrát a spojíme je plátýnkem (křižovati, překládati, křižovati). Nyní přeložíme dvakrát pr. z b. 3 párem vycházejícím z b. 2 a spojíme je plátýnkem. Tímtéž způsobem otočíme dvakrát pr. z b. 4 a spojíme jej pr. z b. 1 a 3. Pak zastrčíme š. do b. 5 (po pravé i po levé straně špendlíku musí ležeti vždy 2 pr. paliček) a jdeme jednotlivými páry opět zpět. Pr. z b. 3 a 4 křižujeme, překládáme, pravý pr. odložíme a levý spojíme levým pr. přicházejícím z b. 2 a u b. 6 je odložíme. Právě tak spo-

íme pravý, odložený pr. vnějším pr. přicházejícím z b. 1 a odložíme je u b. 7. Konečně spojíme oba vnitřní páry v plátýnku a nyní překládáme všechny páry; tak vzniknou nožičky.

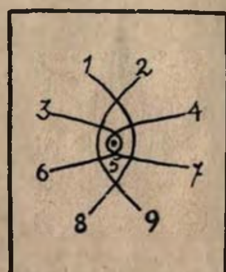
Obr. 29. Vložka, zhotovená z jednoduchých direk a plátýnkových pavoučků, silnou lněnou přízí 12 páry paliček. Zavěsíme u b. a. b. c. d. e. f vždy 2 pr. paliček. pr. 2 a 3 př.-kř.. př.-kř.. pr. 1 dvakrát př.. pr. 2 a 1 př.-kř.. př.-kř.. š. do b. 1, na pravo od obou párů, pr. 2 a 3 př.-kř., př.-kř.. pr. 4 a 5 př.-kř.. š. do b. 2.. př.-kř.. pr. 3 a 4 př.-kř.. š. do b. 3. př.-kř.. pr. 2 a 3 př.-kř.. př.-kř.. pr. 1 dvakrát př.. pr. 2 př.-kř.. př.-kř.. š. do b. 4. na pravo od obou párů. pr. 2 a 3 př.-kř.. př.-kř.. pr. 10 a 11 př.-kř.. př.-kř.. pr. 11 př.. pr. 12 dvakrát př.-kř.. př.-kř.. š. do b. 5. na levo od obou párů, pr. 10 a 11 př.-kř.. př.-kř.. pr. 8 a 9 př.-kř.. š. do b. 6. špendlík uzavřeme. pr. 9 a 10 př.-kř.. š. do b. 7. špendlík uzavřeme. pr. 10 a 11 př.-kř.. př.-kř.. pr. 11 př.. pr. 12 dvakrát př.-kř.. př.-kř.. š. do b. 8 na levo od obou párů. Pr. 10 a 11 př.-kř.. př.-kř.. pr. 6 a 7 př.-kř.. š. do b. 9. př.-kř.. pr. 5 a 6 př.-kř.. š. do b. 10. př.-kř.. pr. 4 a 5 př.-kř.. š. do b. 11. špendlík uzavřeme, pr. 3 a 4 př.-kř.. š. do b. 12. špendlík uzavřeme. pr. 2 a 3 př.-kř.. př.-kř.. pr. 1 dvakrát př. pr. 2 př.-kř.. př.-kř.. š. do b. 13 na pravo obou párů, pr. 2 a 3 př.-kř., př.-kř.. pr. 7 a 8 př.-kř.. š. do b. 14. špendlík uzavřeme. pr. 8 a 9 př.-kř.. š. do b. 15. špendlík uzavřeme. pr. 9 a 10. př.-kř.. š. do b. 16. špendlík uzavřeme. pr. 10 a 11. př.-kř.. př.-kř.. pr. 11 př.. pr. 12 dvakrát př.-kř.. př.-kř., š. do b. 17 na levou str. obou párů, pr. 10 a 11 př.-kř.. př.-kř.. pr. 6 a 7 př.-kř.. př.-kř.. pr. 5 př.. pr. 6 né př.-kř.. př.-kř.. pr. 7 né př.. pr. 8 př.-kř.. př.-kř.. pr. 6 a 7 kř.. př.-kř.. pr. 4 př.. pr. 5 né př.-kř.. př.-kř.. pr. 5 a 6 kř.. př.-kř.. pr. 8 né př.. pr. 9 př.-kř.. př.-kř.. pr. 7 a 8 kř.. př.-kř.. pr. 6 a 7 kř.. př.-kř.. š. do b. 18. př.-kř.. př.-kř.. pr. 5 a 6 kř.. př.-kř., pr. 4 a 5 kř.. př.-kř.. pr. 3 a 4 př.-kř.. š. do b. 19. př.-kř.. pr. 2 a 3 př.-kř.. př.-kř.. pr. 1 dvakrát př.. pr. 2 př.-kř.. př.-kř.. š. do b. 20. na pravo od obou párů. pr. 2 a 3 př.-kř.. př.-kř.. pr. 7 a 8 kř.. př.-kř.. pr. 8 a 9 kř., př. kř., pr. 9 a 10 př.-kř.. š. do b. 21. špendlík uzavřeme. pr. 10 a 11 př.-kř.. př.-kř.. pr. 11 př.. pr. 12 dvakrát př.-kř.. př.-kř.. š. do b. 22 na levo obou párů, pr. 10 a 11 př.-kř.. př.-kř.. pr. 6 a 7 kř.. př.-kř.. pr. 5 a 6 kř.. př.-kř.. pr. 4 a 5 př.. kř.. š. do b. 23. špendlík uzavříti. pr. 3 a 4 př.-kř.. š. do b. 24. špendlík uzavříti. pr. 2 a 3 př.-kř.. př.-kř.. pr. 1 dvakrát př.. pr. 2 př.-kř.. př.-kř.. š. do b. 25. na pravo obou párů. pr. 2 a 3 př.-kř.. př.-kř.. pr. 7 a 8 kř.. př.-kř.. pr. 8 a 9 př.-kř.. š. do b. 26. př.-kř.. pr. 9 a 10 př.-kř.. š. do b. 27. př.-kř.. pr. 10 a 11 př.-kř.. př.-kř.. pr. 11 př.. pr. 12 dvakrát př.. kř.. př.. kř.. š. do b. 28. Při další práci řídíme se přesně dle čísel udaných na podvinku.

29. Vložka zhotovená jednoduchými dírkami a pavoučky. 12 páry paliček. Podvinek viz v příloze.

30. Vložka zhotovená dírkami a prolamovaným plátýnkem 16 páry paliček. Podvinek viz v příloze.

28. Názorné provedení pavoučka plátýnkem.

Mušky.

35.

Obr. 30. V l o ž k a, s jednoduchou dirkovou půdicí a s prolamovaným plátýnkem, provedena silnou, lněnou přízí 16 páry paliček. Do bodů a, b, c, d, e, f, g, h zavěsíme vždy 2 páry paliček; pak pracujeme jedním pr. z bodu b a c dirky k bodu 1, levým párem překl.-plátýnko 2 průchodními páry a 1 okrajovým párem k b. 2, a opět zpět. U b. 3. jedním párem z b. c a d dirky, od b. 3, k b. 4 a 5 dirky překl. plátýnkem k bodu 6 a opět zpět. Na pravé straně pracujeme totéž od b. 7 až k b. 12, jen že protilehlým směrem. Vždy jedním pr. z b. d a e u b. 13. dirky, pak přes bod 14, 15, 16 dirky až k b. 17. překl. plátýnko k bodu 18 a opět zpět. Na pravé straně totéž od b. 19 k b. 23. U b. 24 dirky a pak na levo 3 páry plátýnkem k b. 25. dirky k b. 26 a k b. 27, překl. plátýnko k b. 28 a opět zpět. Na pravo totéž protilehlým směrem od b. 24. k b. 29, 30, 31 a 32. Od b. 33 a 34 pokračuje pak vzor protilehlým směrem stále dolů.

Obr. 31.—34. předvádí nám ozdobný druh paličkování, velmi často používaný. Pracuje se vždy 2 páry paliček. Ve svém provedení je to skutečně ta nejjednodušší práce paličkování, přece však vyžaduje jisté zručnosti, aby byla pěkně, pravidelně provedená. Tři nítě běží stále kolmo a čtvrtá pracovní nit, paličkuje se plátýnkem mezi těmito 3 nitěmi. Na obr. 31. vidíme čtverhranný, ozdobný obrat, zvaný mušku, právě v práci a na obr. 32. je muška již dokončena. Při práci musíme dbáti toho, aby kolmé nítě byly pěkně, stejnoměrně pevně napnuty, kdežto čtvrtá nit, se kterou pracujeme, zasmykuje se pouze volně z jedné kolmé nitky do druhé. Necháme-li kolmé nítě jen jednou volnější a zatáhneme-li pak čtvrtou nit, se kterou pracujeme, což stává se dosti často ještě nevyškoleným krajkářkám, stáhne se ihned celek dohromady a muška není již vůbec k potřebě. Na obr. 33 a 34 vidíme ozdobný obrat, nahoře a dole sešpičatělý, nazvaný lístek. Pracujeme jej právě tak jako mušku, jen že musíme na začátku a na konci utahovati velmi nit, se kterou pracujeme, abychom dostaly zašpičatělý tvar. Radíme proto našim čtenářkám, které se teprve učí paličkovati, aby začaly a končily lístek krátkým řetízkem; tím mu dodají lepšího tvaru.

35a.

35. Vložka provedena dirkami a muškami se 16 páry paliček.

35a. Podvinek k vložce obr. 35

31. Muška v práci.

32. Dokončená muška.

Lístky.

36.

Obr. 35. Vložka s muškami, provedená silnou, lněnou přízí 8 páry paliček a sice zavěsíme k b. a, b, c, d, vždy 2 páry. Paličkujeme dirky až k b. 11 a začneme pr. z b. a a b, paličkujeme k b. 1, pak k b. 2, odložíme páry a pracujeme pr. z b. c a d k b. 3 a 4, odložíme je, přejdeme pr. od bodu b a c k b. 5, 6, 7, 8, odložíme je, pracujeme pr. z b. 5 a 3 k b. 9, 10 a 11 a začneme pak pr. z bodu 6 a 9 mušku: pravý pr. dvakrát přeložíme, levý pár né, př.-kř., levý pr. dvakrát př., pravý pr. né, př.-kř., pravý pr. dvakrát př., levý pr. né. př.-kř. Toto se pak často opakuje, až je muška tak velká, jak je udáno na podvinku. Musíme stále dávati pozor na to, že nit, se kterou pracujeme je úplně volná, kdežto tři ostatní nítě musí býti hodně pevně napnuty. Nyní pracujeme dále opět dirky, nejdříve pr. z b. 7 a levým párem mušky k b. 12, 13, 14, páry odložíme, pracujeme dále pravým pr. mušky a pr. z b. 10 k b. 15, 16, 17, odložíme je a paličkujeme dále pr. z b. 12 a 15 k b. 5. Pak opakujeme celek od začátku tak dlouho, jak dlouhou chceme mít vložečku.

Obr. 36. Vložka s lístkami a dirkami provedená silnou lněnou přízí 8 párv paliček Upevníme na body a, b, c, d, vždy 2 páry paliček a začneme u bodu a a b dirkami, pracujeme přes bod 1 k bodu 2 a páry odložíme. Pak paličkujeme dále oběma pr. z b. c a d přes b. 3 k b. 4 a páry odložíme, pracujeme pr. z b. b a c přes b. 5, 6 a 7 k b. 8, páry odložíme a pracujeme pr. z b. 5 a 3 k b. 9, 10 a 11 a páry odložíme. Pr. z b. 6 a 9 spojíme u b. 12 dirkami, načež následuje lístek, pracovaný těmito oběma páry: pravý pr. dvakrát př. (levý pr. né př.) -kř., levý pr. dvakrát př. (pravý pr. né. př.) -kř., toto opakujeme tak dlouho, až je lístek hustý a dosti velký. Musíme při tom stále pamatovati, že běžný pár (se kterým pracujeme) jest úplně volný, kdežto tři ostatní nítě jsou pevně napnuty; pak, že musí býti lístek nahoře úzký, ve středu se rozšiřuje a dole je opět úzký, což se nám, při trochu cvičení, brzy podaří. Když je lístek dosti velký, zapíchneme jej pevně u b. 13, a pracujeme dále pr. z b. 8 a 7 k b. 14 až 15 dirkama, pr. od-

36. Vložka provedena dirkami a lístky 8 páry paliček.

33 Lístek v práci. 34. Dokončený lístek. 36a. Podvinek k vložce čís. 36. 36a.

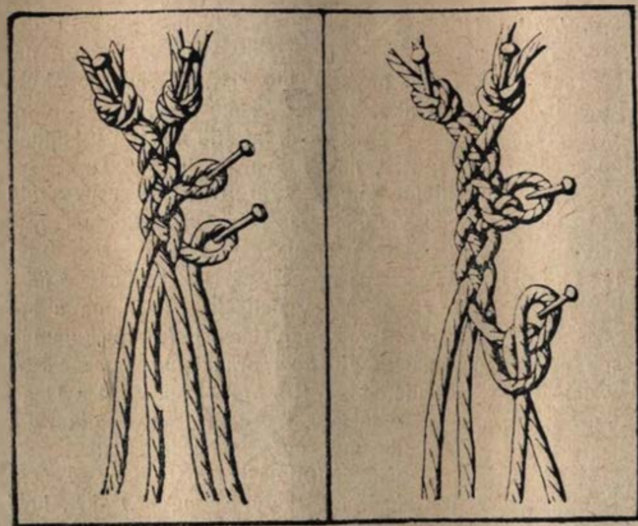
ložíme, pracujeme pr. z b. 10 a 11 k b. 16. pak k b. 17. oba pr. odložíme, a paličkujeme pr. z b. 13 a 14 k b. 18. 19. 20. pr. odložíme a přejdeme pr. z b. 13 a 16 k b. 21. me celek od počátku. 22 a 23. Pak opakujeme celek od začátku.

Řetízková krajka.

Na obr. 37 máme vyobrazený řetízek s jednoduchým ouškem. Pracuje se 2 páry paliček a sice: překládání-křižování, překládání-křižování, což se stále opakuje. Malé kličky na okraji, zdobící řetízek, nazýváme ouška. Povstávají tak, že vnější pracovní nit zasmykneme kolem špendlíku, který pak zapíchneme v určité místo podvinku.

Na obr. 38 vidíme řetízek s provlečeným ouškem, které povstane provlečením jednoduchého ouška a je mnohem pevnější. Na našich obou obrázcích vidíme přesně znázorněn postup práce, který je zde poněkud složitější.

Na obr. 39 vidíme protažené ouško levou stranou, které pracujeme 2 nitkami a sice následovně: Levá ruka drží pár paliček s nitěmi, položenými kolmým směrem. Pak zapíchneme špendlík mezi obě nitě z pravé strany k levé, směrem vodorovným, jak to vidíme na obr. 39, tak, že pravá nit páru leží přes levou pod špendlíkem. Načež pak povytáhneme špendlík, aniž bychom změnily polohu paliček v levé ruce, tak, že stojí kolmo, čímž přejde pravá nit na levou stranu špendlíku, převedeme špičku špendlíku, aniž bychom špendlík vytáhly ze smyčky nití, dospod pod pravou nit, nahoru mezi obě 2 nitě a zapíchneme jej pak do patřičného bodu na podvinku, při čemž vytvoříme smyčku.

37. Řetízek s jednoduchým ouškem. 38. Řetízek s protaženým ouškem.

39. Ouško protažené po levé straně. 40. Ouško protažené po pravé straně.

Obr. 40. Protažené ouško pravou stranou pracuje se tímtéž způsobem, jak jsme popisovaly u obr. 39, jen že opačným směrem. Paličky zůstanou také v levé ruce, ale špendlíkem pracujeme opačným směrem, jak vidíme na našem obrázku.

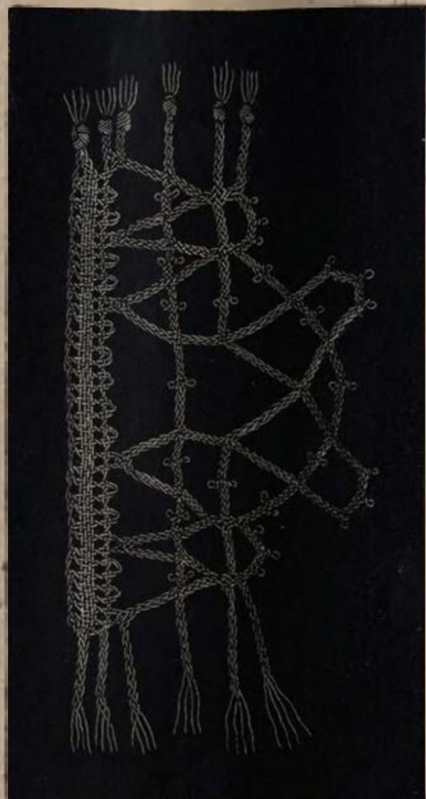
Obr. 41. Na tomto obrázku vidíme úzkou řetízkovou kraječku, zdobenou jednoduchými oušky, provedenou silnou, lněnou přízí 4 páry paliček. Zavěsíme všechny tyto 4 páry na bod 4. S oběma l. páry pracujeme řetízek až k b. 4. pak se 2 pravými páry řetízek s ouškem až k b. 1, š. do b. 1, řetízek s ouškem až k b. 2, š. do b. 2, řetízek s ouškem až k b. 3, š. do b 3, řetízek k b. 4, kde musíme spojiti levé i pravé řetízky, při čemž křižujeme z levého řetízku pravý pr. a z pravého řetízku l. pr. v celém obratu, š. do b. 4, a špendlík uzavřeme. Pak opakujeme celek stále tak dlouho, až je kraječka dosti dlouhá.

Na obr. 42. vidíme úzkou řetízkovou kraječku s protaženými oušky, zhotovenou ze silné lněné příze 5 páry paliček. Zavěsíme k b. 6. 4 páry a k b. 5. jeden pár paliček. Oběma levými páry z b. 6 pracujeme řetízek až k b. 6, pravými páry z b 6 řetízek až k b. 1, tento řetízek spojíme jednotlivými páry z b 5. zatím co jednotlivý pr. nejdříve dvakrát přeložíme, a pak zkřížíme s řetízkovým párem celým obratem, š. do b. 1, jednotlivý pr. a řetízkový pr. celý obrat, řetízek až k b. 2, ouško, š. do b. 2, řetízek až k b. 3, ouško, š. do' b. 3, řetízek až k b. 4, ouško, š. do b. 4, řetízek až k b. 5, levý řetízkový pr. a jednotlivý pr. (když jsme jej dvakrát přeložily) celý obrat, š. do b. 5, pravý řetízkový pr. a jednotlivý pr. celý obrat, řetízek až k b. 6, levý pár pravého řetízku a pravý pr. levého řetízku celý obrat, š. do b. 6, špendlík těmitéž páry uzavřeme ,a stále tak opakujeme.

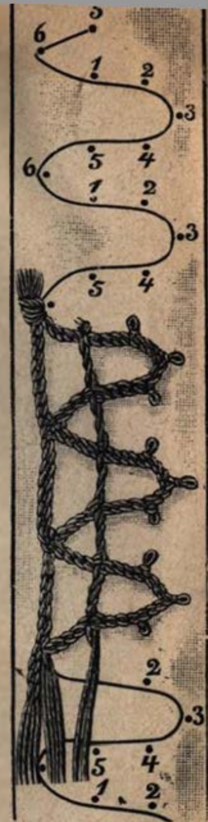

41. Úzká řetízková kraječka s jednoduchými oušky, provedená 4 páry paliček.

Obr. 43. **Široká, řetízková krajka**, zhotovená střední silnou [illegible] liček. Je zdobena protaženými oušky. Zavěsíme k bodům a, e, f, g vždy 2 páry, k b. b, c, jeden pár a k b. d 3 páry paliček. Když křižujeme dva řetízky, tak považujeme 4 páry tohoto řetízku za 4 jednotlivé nitě a spojíme je celým obratem. Špendlík zapíchneme do určitého bodu na podvinku, do středu tohoto celého obratu. Začínáme od b. e řetízek až k b. 1, od b. d řetízek až k b. 1, oba řetízky zkřížíme. Š. do b. 1 * z b. 1 oba pravé pr. řetízek až k b. 2, z b. g oběma pr. řetízek k b. 2, z b. f řetízek k b. 2, zde musíme spojiti 3 řetízky. Necháme ležeti levý pár levého řetízku a pravý pr. pravého řetízku a spojíme střední 4 pr. celým obratem, jako u b. 1, š. do b. 2, pravými pr. řetízek až k b. 4, v polovině řetízku uděláme 1 ouško, u b. 4 ouško, řetízek s ouškem až k b. 5. Od b. 1 řetízek se 2 oušky až k b. 3, zde křížíme s řetízkem z b. 2, š. do b. 3, řetízek se 2 levými pr. až k b. 6, 1 pr. z b. a př., plátýnkem přejdeme oběma páry z bodu b a c, opět př.,

43. Široká řetízková kraječka s protaženými oušky, provedena 13 páry paliček. Podvinek viz v příloze.

42. Úzká řetízková kraječka s protaženými oušky, provedena 5 páry paliček.

47. Točený plátýnkový pásek (hádek) provedený 6 páry paliček.

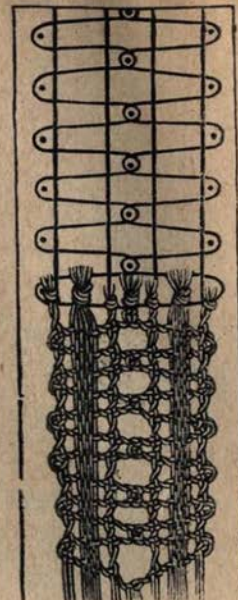
44. Hladký plátýnkový pásek provedený tam a zpět 6 páry paliček.

45. Plátýnkový pásek spojený s prolamovaným okrajem, provedený 6 páry paliček.

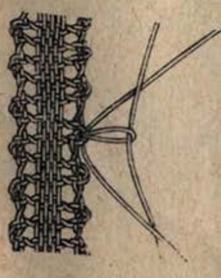

46. Plátýnkový pásek ukončený obrysovou nití, s prolamovaným okrajem, provedený 6 páry paliček.

48. Vložečka ze dvou plátýnkových pásků, spojených navzájem běžným párem.

a zkřížíme pr. z b. d, š. do b. d, levý pr. př., plátýnko pr. 2 a 3., tento pr. a okrajový pr. př.-kř., š. do b. 7, špendlík uzavřeme. Pr. 2 př., plátýnko párem 3. a 4., opět př.. pr. 5. př., oba pr. křížíme, š. do b. 8, špendlík uzavřeme. Pr. pohybujícím se sem a tam, pracovním pr., plátýnko pr. 2 a 3, pracovní pr. a okrajový pr. př., kř., š. do b. 9, špendlík uzavřeme. Pracovním pr. plátýnko zpět pr. 2 a 3, pracovním pr. a pr. 5 př., kř., š. do b. 10, špendlík uzavřeme, plátýnko zpět, pracovní pr. a okrajový pr. př.-kř., š. do b. 11, plátýnko k b. 6, pracovní pr. a levý pr. řetízku př.-kř., š. do b. 6, špendlík uzavřeme. Okrajový pásek pracujeme dále, jako až dosud k b. 17. Řetízek z b. 6 pracujeme až k b. 18, oba řetízky křížíme, š. do b. 18, levý řetízek se 2 oušky k b. 19, pravý řetízek z b. 18. až k b. 15.

49. Připevnění páru paliček na hotový pásek. Nit jedné paličky protáhne se páskem a druhá palička provlékne se touto smyčkou.

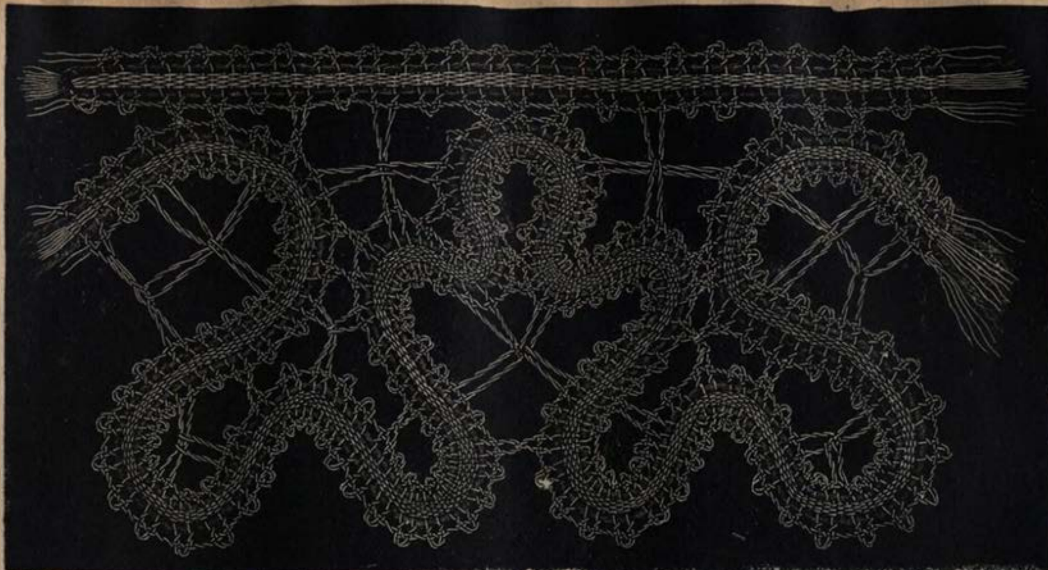

50. Tvoření cípku plátýnkem. Běžný pár je slepý, to znamená, provede se tam i zpět bez zapíchnutí špendlíku.

Při dalším postupu práce řídíme se přesně dle čísel, udaných na podvinku.

Obr. 44 až 50 přinášíme vzorky jednotlivých páskových kraječek, velmi lehkých ve svém provedení, neboť pracují se jen několika páry paliček. Ve vzoru se pak pásky různě proplétají, čímž dociluje se pěkného dojmu.

Obr. 44. předvádí nám hladký, plátýnkový pásek, pracovaný 6 páry paliček, z nichž 5 pr. běží kolmo, kdež-

51. Pásková kraječka se silnou obrysovou nití a spojovacími tvary z točených nití. Šíře 7.5 cm. Podvinek viz v příloze.

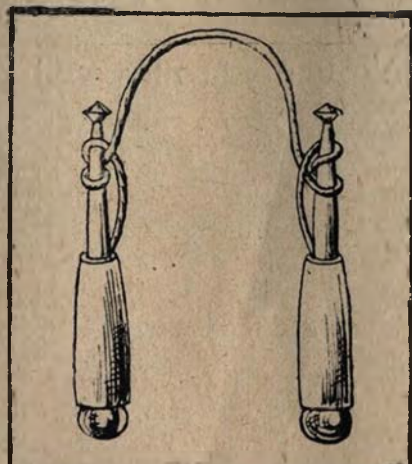
to 6. pr. proplétáme těchto 5 pr. v řadách vodorovných, sem a tam jdoucích (plátýnko — viz obr. 15).

Na obr. 45 vidíme plátýnkový pásek s prolamovaným okrajem. Běžný pr. přeložíme jednou s okrajovým pr. před spojením plátýnkem.

Na obr. 46. vidíme plátýnkový pásek se silnou obrysovou nití. Pásek pracujeme právě tak jak pásek na obr. 45. 6 páry paliček; kromě toho přijde na každou stranu silná nit, navinutá také na paličce a běžící po obou stranách středních pr. Pokládá se mezi obě nitě pracovního páru v řadách jdoucích tam i zpět.

Obr. 47. Točený plátýnkový pásek — hádek. Podrobný popis viz v příloze.

Obr. 48. Zde vidíme 2 pásky, spojené navzájem dirkami. Na obr.

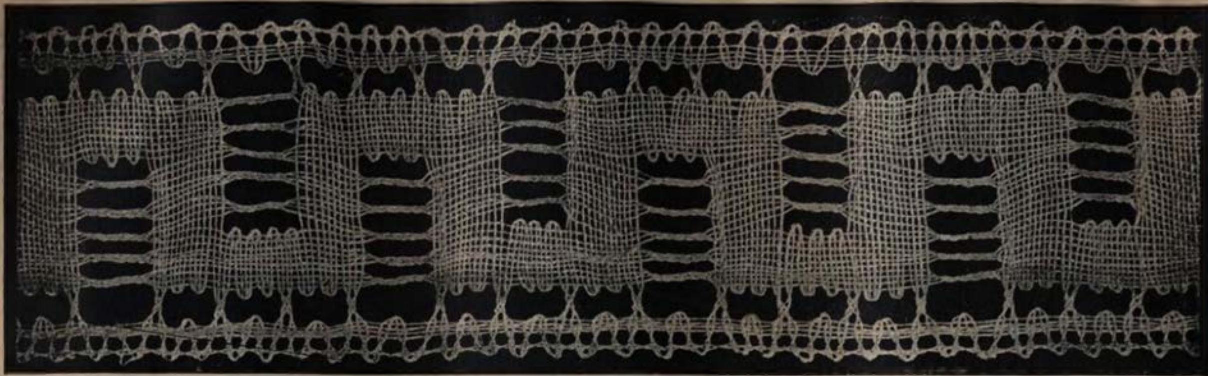

52a. Zavěšení paliček bez uzlíku.

49. vidíme připojení nového páru paliček k hotovému pásku.

Obr. 50. nám znázorňuje, jak musí běžeti nitě, když chceme utvořiti z plátýnkového pásku ostrý úhel. Pracovní pr. je protkáván v řadách jdoucích tam i zpět a je slepý, to znamená, že na vnitřní straně nepřipínáme jej špendlíky. Průchodní pr. necháme rovnoběžně viseti a paličkujeme jimi při obratu (po dokončení špičky); pak opět visí.

Na obr. 51. vidíme páskovou krajku se silnou obrysovou nití. Zhotovíme ji ze silné lněné příze. Pásek je točen v různých tvarech a jednotlivé obrazce jsou spojeny překládanou nití, která v místech, kde se křižuje, je spojená smyčkou. Kraječka je zhotovena ze dvou pásků, každý je pracován 6. pr. paliček a 2 obrysovými nitěmi. Tři páry běží středem každého

52. Široká vložka provedená plátýnkem a řetízkem. Šíře 4.5 cm. Podvinek viz v příloze.

pásku hladkým plátýnkem a po pravé i levé straně táhne se silná, obrysová nit. Oba okrajové páry spojíme překl. plátýnkem s běžnými páry. Spojovací tvary povstávají překládáním běžného páru, který vedeme z okraje ku středu tvaru, tam spojíme jej s ostatními páry a nato vedeme jej opět zpět. Připojování během práce vidíme znázorněno na obr. 49.

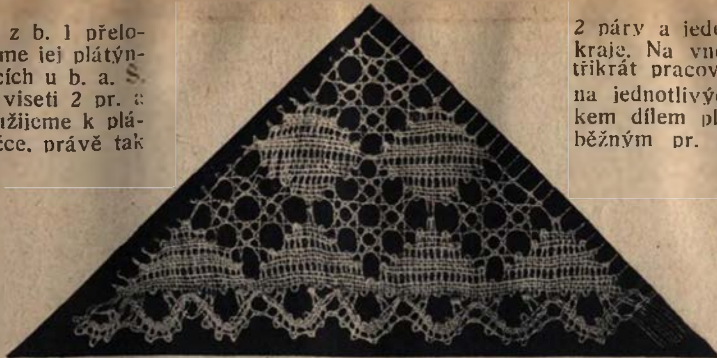
Obr. 52a. Při přesně vyměřených krajkách a pokrývkách, při nichž má býti začátek a konec pokud možno neviditelný musí viseti obě paličky, tvořící jeden pár na společné niti. Na první paličku navineme tolik příze, kolik ji potřebujeme na paličky obě, pak protáhneme nit oběma držátky, při čemž musíme dáti pozor, aby držátka měla protilehlý směr. Nakonec navineme přízi z první paličky do poloviny na druhou, uděláme smyčku a touto zavěsíme je na špendlík. Ku konci práce svážeme konečné nitky s počátečními smyčkami pomocí háčku a konce nití upevníme na rubové straně hustým kroužkovacím stehem.

Paličkované krajky a vložky.

Obr. 52. Široká vložka provedená plátýnkem a řetízkem. Šíře: 4.5 cm. Zhotovíme ji z bílých lněných nití čís. 60, 24 páry paliček. Postranní okraje pracujeme 4 páry: jedním běžným a 3 průchodními páry. Oběma vnitřními průchodními páry probíhá běžný pár hladkým plátýnkem a vnějším průchodním párem překládaným plátýnkem. Střed vložky pracujeme 16. páry paliček; paličkujeme plátýnkem, na naznačeném místě necháme viseti 2 páry na řetízek, a zase je opět připojíme. U bodu a a e jsou 4 páry, u bodu b a c 5 párů, a u bodu d 6 párů paliček. Postup práce řídí se přesně dle podvinku. Začínáme pravým pr. u b. d upevněných párů a pracujeme jím za pomocí 5 druhých pr. plátýnko až k b. 2 a pak k b. 3. Zde u b. 3 vyměníme běžný pár okraje s běžným párem středu, pracujeme nyní pravý okraj od b. 4 k b. 5. Oba běžné páry zkřížíme plátýnkem a současně je vyměníme. Pak paličkujeme dále až k b. 8. Pak pracujeme levý okraj od b. 10 k b. 11, pak střed. u b. 3 visící běžný pár dovedeme k b. 12 pomocí všech, ještě volně visících párů (10) u b. 12 proměníme oba běžné páry jako na pravém okraji, následují řady plátýnka pracované sem i tam, běžný pr. dovedeme k b. 13, 14, 15, 16, 17. Zde vyměníme běžné páry a běžný pár dovedeme plátýnkem k b. 26. S 10 pravými páry paličkujeme 5 řetízků. Nyní pracujeme pravý i levý okraj, každý sám pro sebe, až k spojovacím bodům (to znamená až k bodu, u kterého jsme vyměnily běžné páry). V dalším běhu práce řídíme se přesně dle bodů.

Obr. 53. Límeček provedený plátýnkem a hraškou a ukončený kraječkou. Tento krásný a vzdušný límeček, jehož střední část můžeme dle potřeby libovolně prodloužiti, zhotovíme z jednotlivých dílů lněnou přízí čís. 45. Začneme popisem jednoho z trojúhelníků, ku kterému potřebujeme 28 párů paliček. Upevníme u b. a a u b. 1 vždy tři páry, u bodu h až x vždy

jeden pár paliček. 1 pr. z b. 1 přeložíme dvakrát a převedeme jej plátýnkem, pomocí 3 pr., visících u b. a. S. do b. a. Nyní necháme viseti 2 pr. a oba následující páry použijeme k plátýnku k okrajové kraječce, právě tak oba, ještě visící pr. u b. 1. Jeden pár na kraječce probíhá v řadách tam i zpět plátýnkem 2 páry a jeden pár probíhá podél okraje. Na vnějších bodech přeložíme třikrát pracov. pár. Kraječku spojíme na jednotlivých bodech s trojúhelníkem dílem plátýnkovým pr. a dílem běžným pr. Kraječku pracujeme až k b. 8, u b. 9, 13, 22, 29, 33, 42 spojíme ji s trojúhelníkem a tak

53. Třídílný límeček provedený plátýnkovými čtverečky a hraškou. Podvinek viz v příloze.

53a. Díl, dole vyobrazeného límečku, ve skutečné velikosti, provedeného plátýnkovými čtverečky, ozdobnými dírkami a úzkou kraječkou.

stále dále. Jeden ze 2 párů, visících u b. a jest párem, kterým tvoříme plátýnkové malé trojúhelníčky na okraji trojúhelníka. (Právě tak párem visícím u b. n tvoříme malé čtverečky.) Tento pár pojmenujeme běžným párem. Druhý pár, visící u b. a je okrajový pár, který spojuje se plátýnkem s každým, nově zavěšeným párem. Dva pr. plátýnka visí stále těsně vedle sebe a rozdělujeme je vždy jedním přeložením běžného páru. Pracujeme plátýnkem, až u b. h na okraji zavěsíme nový pár a pracujeme plátýnkem s okrajovým párem až k b. 48. Kraječku uzavřeme na místech, nahoře naznačených. Nyní pracujeme půdici hraškou, také však při tom provedeme každý, nově zavěšený pr. nejdříve plátýnkem s obrubovým párem z b. 51 až 58 a z b. 61 až 68. Pak paličkujeme plátýnkový trojúhelník starým běžným pr. visícím u b. 48, pak čtvereček, při čemž přibíráme vždy jeden pr. od b. n až s. Právě tak jako na obrubových bodech přibíráme vždy jeden nový pár, tak musíme nyní na souběžných bodech vyjmouti vždy jeden pr. — Střední část límečku pracujeme 24 paličkami. Upevníme na b. 1, a až e, g až k vždy 2 páry, na b. 2, f, l, m, vždy jeden pár paliček. Začneme paličkovati u b. 1; tyto páry pojmenujeme pracovním a okrajovým párem pro kraječku, zatím co oba pr. na b. a tvoří plátýnkové pr. kraječky. Kraječku upevníme u b 2, 10, 19 atd. na hlavní tvar. U b. 2 visící pár je běžný pár hlavního vzoru a paličkujeme jej plátýnkem. Vždy 2 pr. plátýnka visí těsně vedle sebe a rozdělujeme je překládáním běžného páru. Provedeme běžný pár všemi pr. až k pr. na b. m, pak v řadách tam i zpět až k b. 19. U b. 13 visící pr. tvoří nyní běžný pr. pro vnitřní hlavní vzor v plátýnku. Necháme viseti na každém bodě jeden pr. až u b. 33 zůstanou nám pouze páry 2. Nyní paličkujeme hrašku, od b. 15 a 16, a b. 25 a 27. až k b. 49 a z každé strany přibéřeme 2 pr. paliček. Oba pr. na b. 44 a 45, 48 a 49. př., kř., př., kř. Párem z b. 33 a pr. z b. 45 př.; kř., š. do b. 50, š. uzavřeme. Pr. z b. 33 a pr. z b. 44 př., kř., š. do b. 51, š. uzavříti, právě tak dále až k b. 53 a dále střídavě okrajovou kraječku, plátýnko a hraškovinu, přesně dle udaných řad čísel v podvinku. U rohu musíme pamatovati na to, že u plátýnka hlavního vzoru přibéřeme vždy jeden pár z druhé strany po předcházejícím dvojím přeložení. Na úzkou kraječku, kterou přišijeme k vnitřní straně límečku potřebujeme 8 pr. paliček zavěšených na b. a až g.

Obr. 54. Vložka provedená plátýnkem, hraškou a pavoučky. Šíře je 3.5 cm. Potřebujeme na ni bílou, lněnou přízi čís. 70 a 24 pr. paliček. Paličky upevníme: u bodu a a e vždy 3 páry, u ostatních bodů vždy dva páry paliček. Při paličkování řídíme se přesně čísly, uvedenými na podvinku, udávající celý postup práce. Počneme s prací na levé straně podvinku a paličkujeme půdici hraškou (viz obr. 21.) až k b. 20. Abychom okraj lépe zajistily, vpaličkujeme ještě překládaný pár, jak vidíme na našem obrázku. Po dokončení levé strany pracujeme tímtéž způsobem na straně pravé až k b. 40. Pak následuje malý, plátýnkový čtvereček, pracovaný v řadách tam a zpět od b. i až k b. 41, 42, 43 a tak pracujme skoro až k b. 51. Abychom mohly provésti, nyní následující, malé pavoučky, převedeme vnitřní pr. z b. 31 a 45 půdici z bruselských direk, (viz obr. 20) až k b. 52 a pak pr. z b. 52 a 33 k b. 53, od b. 53 a 35 k b. 54. Pak následují 3 vrchní pavoučci, které pracujeme způsobem, jak je udáno na str. 11, při tom paličkujeme nožičky, mezi jednotlivými pavoučky, bruselskými dirkami. Pak uděláme oba plátýnkové čtverečky na pravé i na levé straně, pak oba následující pavoučky a konečně pracujeme spodní čtvereček.

54. Vložečka, provedená plátýnkem, hraškou a pavoučky. Šíře 3.5 cm. Podvinek viz v příloze.

Obr. 55. Vložka provedená plátýnkem v dirkové půdici. Vložku pracujeme lněnou přízí čís. 70 20 pr. paliček. Zavěsíme na podvinku u b. a a f vždy 3 páry, u bodu b 4 pr., u b. c 6 pr. a u b. d a e vždy 2 pr. paliček. Začínáme u b. a překládaným pl. a pravým pr. upevněným u b. c (pr. 1a) hladkým plátýnkem; oba běžné pr. křížíme u b. 2, pr. přicházející od b. 1. pracujeme překládaným pl. k b. 3 a pr. z b. 1a jde plátýnkem k b. 4., tak pracujeme dále až k b. 9, při tom musíme nechati viseti vždy 1 pr. od plátýnka u b. 1a, 4 a 7 na dirkovou půdici, kromě toho zkřížíme běžné pr. u b. 5 a 8. U b. 10 začínáme dirkovou půdici (viz obr. 20),

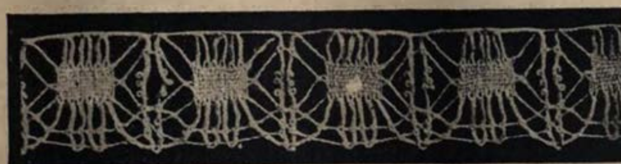
kterou pracujeme v šikmých řadách až k b. 17; pak vezmeme levý pr. direk u b. 18 a pracujeme dále plátýnkem až k b. 23, jako na počátku. U b. 24 paličkujeme překládací plátýnko na druhé straně vložky, k němu připojí se hned dirková půdice, pracovaná stále v šikmých řadách, a sice paličkujeme až k b. 59. Pak pracujeme od b. 60 plátýnko, při čemž přibíráme stále po pravé straně 1 pr. z direk, a po levé straně zkřížíme běžný pr. překl. plátýnkem u b. 61 a 64, od b. 67 až 81 necháme viseti vždy levý pár plátýnka pro dirkovou půdici. Od b. 79 zkřížíme po pravé straně běžný pr. plátýnka s překlád. plátýnkem a tak paličkujeme až k b. 83. Od b. 84 paličkujeme překlád. plátýnkem na levé straně vložky, pracujeme pak dirky v šikmých řadách až k b. 127. Pak paličkujeme opět plátýnko a přibéřeme k němu u b. 128 1 pr. z direk. U b. 129, 132, 135, 138 zkřížíme plátýnko po pravé straně překlád. plátýnkem, od b. 131 přibíráme po levé straně 1 pr. z direk a po pravé straně odkládáme 1 pr. od b. 132.

55. Vložečka zdobená plátýnkem v dirkové půdici. Šíře 2.5 cm. Model je vzat z krajkářské školy. Podvinek viz v příloze.

56. Vložečka zdobená plátýnkem a řetízkem. Šíře 7 mm. Podvinek viz v příloze.
57. Úzká kraječka zhotovená plátýnkem a řetízkem. Šíře 7 mm. Podvinek viz v příloze.

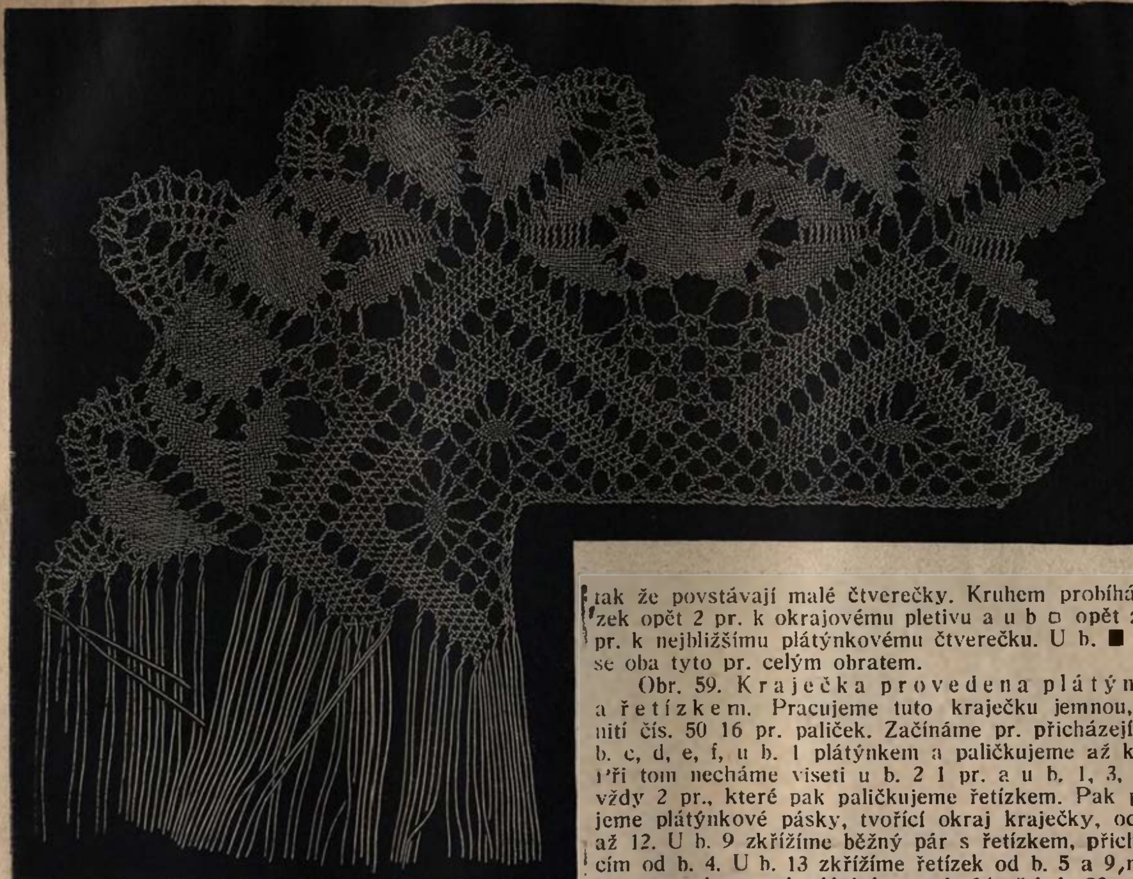
58. Kraječka provedená plátýnkem a řetízkem. Šíře je 2 cm. Model je vzat z umělecko-průmyslové školy. Podvinek viz v příloze.

59. Kraječka provedená plátýnkem a řetízkem. Šíře je 3.5 cm. Model je vzat z krajkářské školy. Podvinek viz v příloze.

Toto pak stále opakujeme.

Obr. 56 a 57. Úzká vložka a k ní vhodná kraječka. Kraječku i vložku zhotovíme z velmi jemné příze; kraječku s 10, a vložečku s 16 pr. paliček. Obě jsou zhotoveny plátýnkem a řetízkem. Provedení vložečky: Začneme pracovati plátýnkem a sice 12 pr. Jednoho z těchto pr. použijeme jako páru pracovního, který probíhá, přesně dle nákresu, v řadách sem a tam. Vložečka je ukončená po každé straně řetízkem. U b. × zkřížíme 4 pr. a pracujeme je dále, jako 2 řetízky, až k následujícímu plátýnku. Jeden řetízek běží kolmo, souběžně s okrajovým pletivem, druhý v klikatých řadách mezi oběma řetízky. U b. ■ zkřížíme opět 4 pr. a pracujeme je dále jako 2 řetízky až k řetízkům kolmým; ve středu následujícího plátýnka se opět řetízky spojí. — Kraječka na obr. 57 je velmi podobná, jen že má o 3 řetízky méně. Dolejší okrajové pletivo je ozdobeno 3 oušky, tvořenými špendlíkem, a pár, spojující plátýnko s těmito oušky vrací se opět k okrajovému pletivu.

60. Široká krajka s tvořeným rohem. Šíře krajky je 14 cm. Podvinek viz v příloze.

Obr. 58. předvádí nám malou, jednoduchou kraječku, provedenou z jemné příze 10 páry paliček. Postup práce je úplně jasně vidět z našeho obrázku. Hořejší okraj je tvořen řetízkem, který na místě ╳ běží příčně přes kraječku, u b ▫ je přidržen špendlíkem, jde zpět k b. ●, křižuje se s jednotlivým párem a běží dále jako okrajový řetízek. Ve středu kraječky uděláme 3 ouška, 6 pr. je taženo podélně kraječkou, proplétáme ji příčně plátýnkem, tak že povstávají malé čtverečky. Kruhem probíhá řetízek opět 2 pr. k okrajovému pletivu a u b ▫ opět zpět 2 pr. k nejbližšímu plátýnkovému čtverečku. U b. ■ zkříží se oba tyto pr. celým obratem.

Obr. 59. K r a j e č k a p r o v e d e n a p l á t ý n k e m a ř e t í z k e m. Pracujeme tuto kraječku jemnou, bílou nití čís. 50 16 pr. paliček. Začínáme pr. přicházejícím z b. c, d, e, f, u b. 1 plátýnkem a paličkujeme až k b. 5. Při tom necháme viseti u b. 2 1 pr. a u b. 1, 3, 4 a 5 vždy 2 pr., které pak paličkujeme řetízkem. Pak pracujeme plátýnkové pásky, tvořící okraj kraječky, od b. 6 až 12. U b. 9 zkřížíme běžný pár s řetízkem, přicházejícím od b. 4. U b. 13 zkřížíme řetízek od b. 5 a 9, navzájem, pracujeme pak plátýnkem u b. 14 až k b. 32 a paličkujeme až k b. 38, při čemž připojujeme okrajovou pásku, při čemž přibéřeme u b. 33 pr. přicházející od b. 29 a spaličkujeme jej u b. 41 v řetízek s plátýnkem kraječky. Pak pracujeme pr. od b. 16 řetízek, u b. 42 a 43 uděláme ouško, spaličkujeme je pr. přicházejících z b. 20, 24 a 28 v plátýnko, a necháme viseti u b. 50 a 52 vždy 2 pr. paliček na řetízek. Oběma pr. z b. 53, pracujeme také řetízek, u b. 54 a 55 uděláme pikotku. U b. 56 vezmeme pr. z b. 50, paličkujeme plátýnko až k b. 70, a uděláme u b. 60, 64 a 68 řetízek a u b. 41, 59, 61 a 67 necháme viseti opět 2 pr. pro řetízek. Pr. z b. 70 pracujeme řetízek, u b. 71 uděláme ouško: u b. 72 zkřížíme řetízky od bodů

41 a 59, a převedeme je řetízkem k b. 73 a 77. U b. 73 zkřížíme pr. s běžným párem okrajového pásku, a pracujeme takto dále až k b. 76. Na plátýnko u b. 77 vezmeme řetízek od b. 61, u b. 78, od 67 a u b. 79, od 73, pracujeme plátýnko až k b. 81 a pracujeme stále dále.

Obr. 60. Krajka s utvořeným rohem. Pracujeme z lněných nití čís. 16 a 31 pr. paliček, které navineme dle obr. 52a, to znamená: bez uzlíku. Upevníme na b. 1, 4, 5, 6, 7 a 11 vždy 2 páry, na b. 81 3 pr., na b. 2, 3, 8, 9, 10, a, b, c, d, e, f, 76, 77, 78, 79 a 80 vždy 1 pár paliček. Pracujeme tuto pěknou krajku plátýnkem, sítkem, hraškou a dirkama. Dále oživují je jednotliví pavoučci. Při práci řídíme se přesně dle číslic, určujících přesně celý postup práce. Plátýnková místa vyplňují prostor jednotlivých cípků. U b. 145 provedeme pavoučka, jak jsme popsaly již u obr. 28, jen že tento pavouček má více noh. Došly-li jsme až k rohu u b. 356, pak nazvedneme velmi opatrně celý podvinek, tak že všechny špendlíky v něm zůstanou a obrátíme jej tak, že máme krajku opět přímo před sebou. Pak dokončíme úplně roh a krajku paličkujeme v té délce, jak ji právě potřebujeme, až k příštímu rohu. Při zakončení práce musí začátek i konec krajky úplně souhlasiti, aby nebyl v celku porušen vzor. Protáhneme konečné nitě počátečními smyčkami na rubovou stranu, a zde je pevně uzašijeme.

61. Široká vložka s vpaličkovanou obrysovou nití. Šíře je 6 cm. Podvinek viz v příloze.

Obr. 61. Široká vložka zdobena obrysovou nití. Šířka je 6 cm. Podvinek a přesný popis viz v příloze.

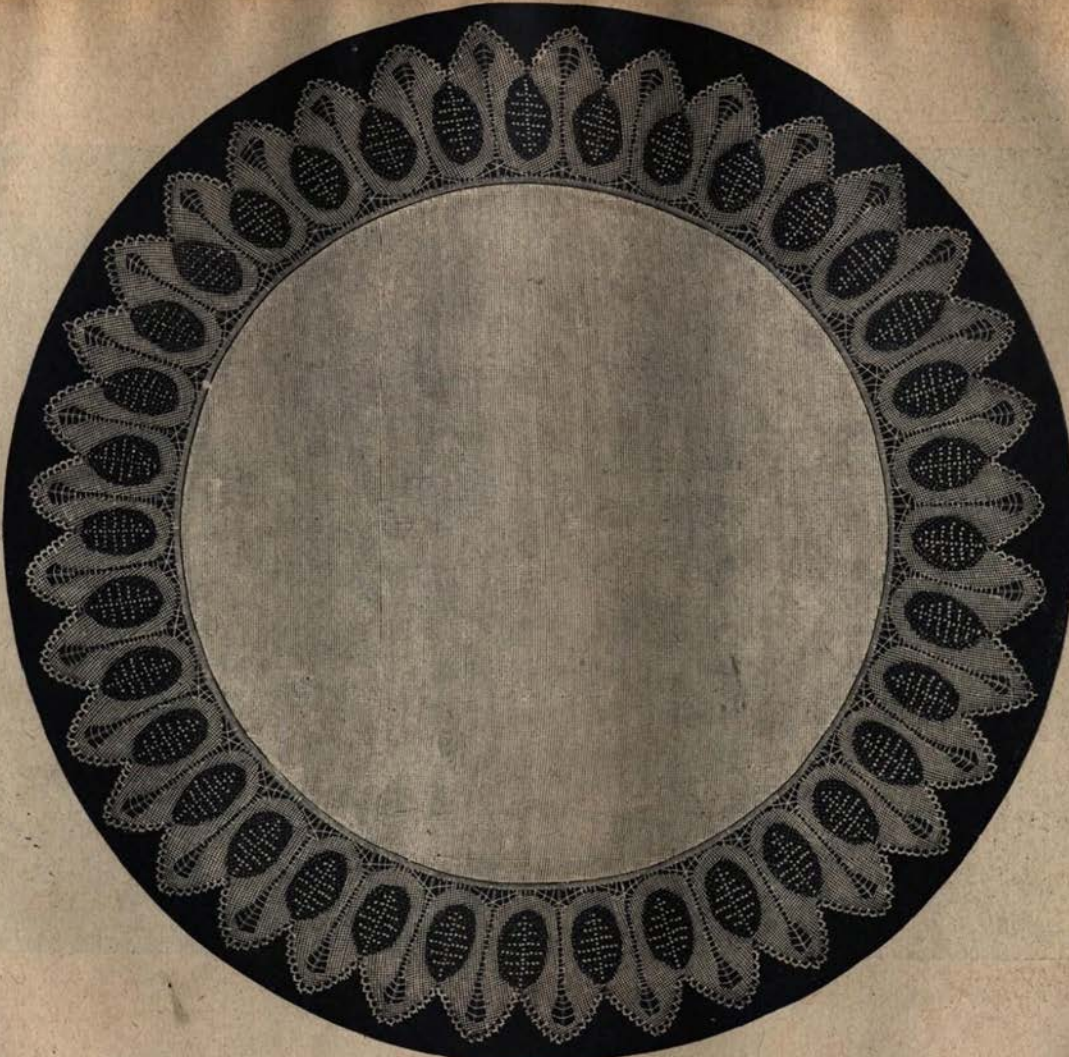
Obr. 62. Kulatá pokrývka ukončená širokou, paličkovanou krajkou. Zhotovíme ji z bílých silných přezných nití, 57 pr. paliček. Pracujeme tuto, 25 cm širokou krajku do kruhu. Když jsme udělaly 36 cípků, uzavřeme krajku do kruhu. Začneme ji pracovati bez uzlíků, jen smyčkou upevníme paličky. Nakonec protáhneme pak konečné nitě smyčkami na rubovou stranu a zde je uzašijeme drobnými, pevnými stehy. Pak přikroužkujeme krajku k látce, měřící 1.25 m v průměru. Nejdříve musíme si ji dobře přistehovati, pak ji hustě přikroužkujeme a nakonec vystříháme ostrými nůžkami všechnu přebytečnou látku. V ostatním řídíme se dle popisu a dle podvinku v naší příloze.

Obr. 63. Moderní paličkovaná krajka. Potřebujeme na ni lněnou přízi čís. 50 a 54 páry paliček. Tato krajka, 11 cm široká, je sestavená z plátýnka, sítka a pavoučků. Hořejší okrajový pruh krajky je zhotoven z hladkého a překládaného plátýnka. Pavoučky pracujeme tak, jak jsme již udaly u obr. 28. Nožičky pavoučků překládáme několikrát a sice dle toho, jak jsou dlouhé. Při další práci krajky řídíme se přesně dle popisu a podvinku v naší příloze.

Obr. 64. Pásková kraječka zdobená pavoučky. Pracujeme ji 16. páry paliček a sice lněnou

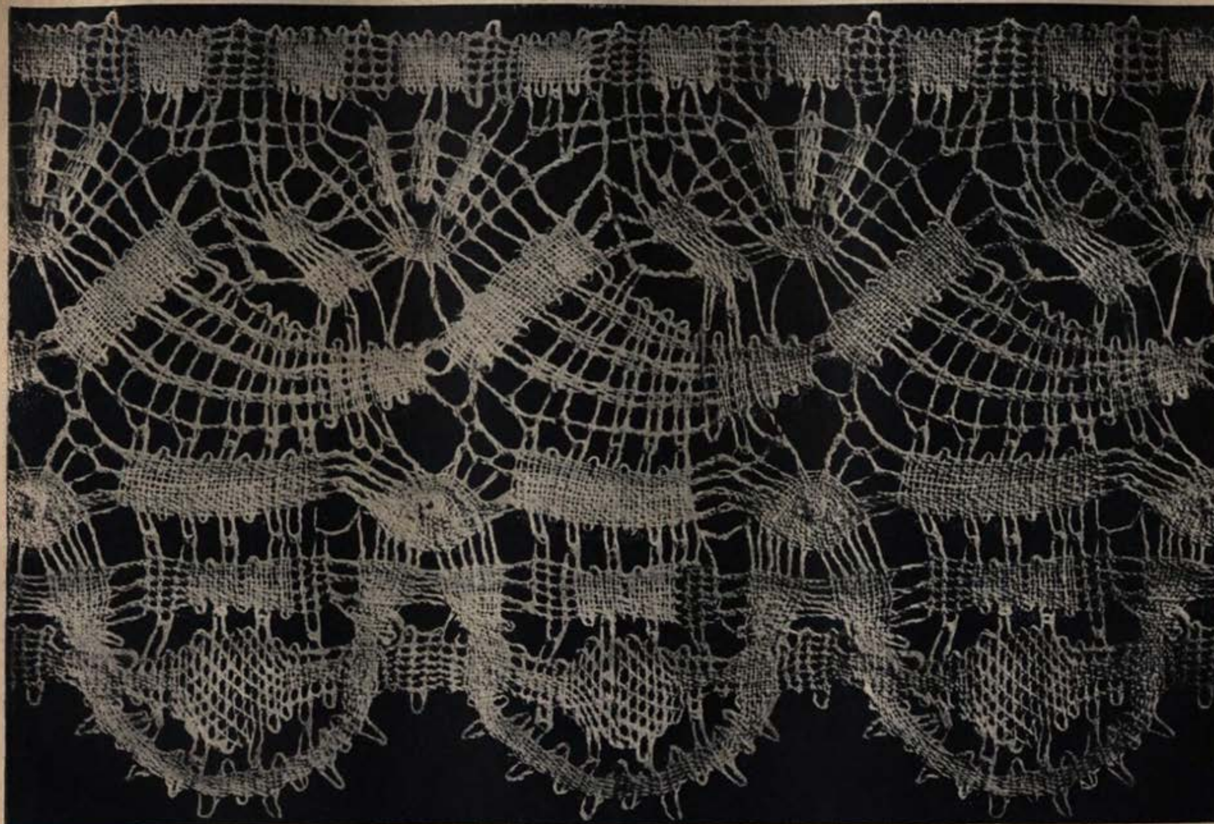

62a. Část krajky ve skutečné velikosti k pokrývce, zobrazené na vedlejší straně ($^{8}/_{10}$ skutečné velikosti.)

62. **Velká kulatá pokrývka.** Průměr pokrývky je 160 cm. Šířka krajky je 25 cm. Podvinek i popis viz v příloze.

přízí čís. 50. Její vzor sestává ze 2 plátýnkových pásků, z nichž jeden je stočen v různé, pravidelně se opakující tvary, druhý, tvoří hořejší okraj kraječky. Zavěsíme u b. a, b, d, e, f, h, i, k, vždy jeden pár, u b. c, g, l. m vždy 2 páry paliček, a pracujeme pr. z b. c překlád. plátýnkem k b. 2, právě tak zpátky k b. 3 a pracujeme tak až k b. 6. Pak začneme u b. 7 plátýnkové pásky pr. vycházejícími z b. m. Pr. přicházející od b. h, i. k zkřížíme překlád. plátýnkem s běžným pr. Pak paličkujeme pásek až k b. 9, zkřížíme pr. z b. 6 u b. 10, párem z b. d a spojíme jej s běžným párem u b 11, pracujeme dále pásek až k b. 13, vezme sebou pár z b. 11 a necháme jej pak viseti.

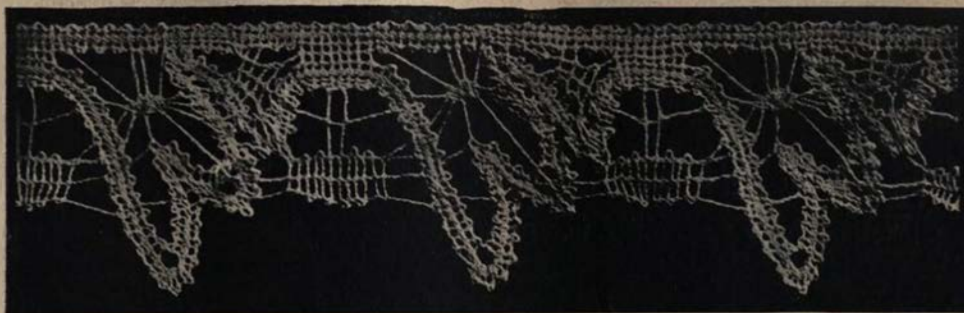

63. **Moderní krajka**, široká 11 cm. Podvinek viz v příloze.

Nyní paličkujeme pásek až k b. 15, u b. 16. necháme viseti pr., přicházející od b. i. U b. 18 rozdělí se plátýnkový pásek, pracujeme nejdříve okrajový pásek až k b. 25, přibéřeme pár u b. 13, zkřížíme jej u b. 26, párem z b. 10 a převedeme jej překládaným plátýnkem přes b. 27 až k b. 33. Nyní paličkujeme plátýnkový pásek, tvořicí vzor, až k b. 57, převedeme u b. 37, 41, 43, 45 a 49, pr. přicházející od b. 26, 33, 33b, a 32 plátýnkem, a necháme je viseti na druhé straně. Spodní krajka vzoru paličkuje se slepě od b. 57 až 61 a pak pracuje se zároveň plátýnkový

pásek až k b. 66. U b. 67 paličkuje se pr. z b. 48 plátýnkem. Následující krajka paličkuje se opět slepě, u b. 71 vpaličkuje se pr. z b. 44, a opět odloží se na stranu, jdeme zpět a při tom zavěsíme háčkem u b. 75 běžný pár k protilehlému bodu první poloviny krajky. Nyní pracujeme velkého pavoučka u b. 76, vezmeme pr. z b. 71, 42, 40, 38, 18, 25, nožičky pavoučka musíme dobře přeložiti a paličkujeme pak okrajový pásek až k b. 79. Pak paličkujeme opět dále pásek vzoru u b. 80 a sice slepě až k b. 87. U b. 75 paličkujeme levým pr. z b. 76 plátýnko, zkřížíme je u b. 83 párem z b. 67, paličkujeme u b. 82 plátýnko a necháme jej viseti. Druhý pr. z b. 83 paličkujeme u b. 85 plátýnkem. U b. 89 necháme viseti překládaný okrajový pár a pracujeme dále plátýnkový pásek až k b. 98, u b. 94, 96, 98, přibéřeme 3 pr. z b. 76. Od b. 99 až k b. 111 pustíme. Nyní paličkujeme okrajový pásek až k b. 132 a opakujeme stále od začátku.

Obr. 65. K r a j e č k a z l í s t k ů, ř e t í z k ů, s í t k a, d i r e k a p ř e k l. p l á t ý n k a. Potřebujeme bílou, lněnou přízi čís. 30 a 19 pr. paliček. Upevníme u b. 1 a a vždy jeden pr., u b. b a c vždy 4 pr., u b. d 5 pr., u b. e a f vždy 2 pr. paliček. B. a, c, d, f nepatří vlastně k podvinku, ale k zavěšení paliček. Vzor krajky tvoří rozličné obraty. Hlavní tvary jsou čtverce z direk, ohraničené lístkami. Jednotlivé tvary pak jsou spojeny řetízkem. Malé čtverečky mezi hlavními tvary jsou paličkovány sítkem. Rovný i zoubkovaný okraj paličkujeme plátýnkem, zoubky pak jsou ukončeny řetízkem, což pracuje se současně s malými čtverečky v sítku. Začneme u bodu b rovným okrajem a paličkujeme jej 4 pr. Jeden pár je běžným pá-

64. Kraječka provedena plátýnkem a pavoučky. Šíře 5 cm. Podvinek viz v příloze.

paličkujeme opět slepě, u b. 100 a 102 spojíme pásek s okrajovým páskem a tento pracujeme dále až k b. 109. Pavoučkový pár, vycházející z b. 18 provede se mezi oběma pásky překládaným plátýnkem a odložíme jej u b. 106. Nyní paličkujeme dále plátýnkový pásek, tvořící vzor až k b. 118, pracujeme u b. 112, 113 a 114, které byly přibrány u b. 94, 96 a 98 a pak pracujeme malý tvar překládaným plátýnkem. Paličkujeme pr. z b. 109 nejdříve plátýnkový pásek, a přejdeme překl. plátýnkem párem z b. 106, 112 a 113 k b. 115, právě tak zpět k b. 116, pak vezmeme pr. z b. 114, přejdeme překl. plátýnkem k b. 117 a právě tak zpět. Nyní paličkujeme dále vnitřní plátýnkový pásek, přibéřeme opět přeložený okrajový pár a sice z b. 119 a 123 slepě. Pr. přicházející z b. 117 pracuje se plátýnkem u b. 118 a u bodu 121 se nechá viseti. Paličkujeme dále až k b. 129, a přibéřeme pr., přicházející od b. 112 u b. 125 pracujeme plátýnkem a u b. 126 jej vy-

rem a jde klikatě od jednoho bodu k druhému, 2 páry tvoří plátýnko a 4 pr. jde na vnějším okraji, překládá se jen od jednoho bodu ke druhému a na určitém místě zkříží se s běžným párem. Mezi plátýnkem překládají se pr. jednou až dvakrát. Když jsme okraj dodělaly až k b. 3, začneme u b. e sítko a pracujeme jej až k b. 8. Nyní paličkujeme od bodu b a b. 6 dva řetízky s oušky, a spojíme je pak plátýnkem. U b. f začneme cípkový vnější okraj, který paličkujeme dohromady i s okrajovým řetízkem. Jednotlivý kroužek paličkujeme nejdříve 7 pr. plátýnkem, 1 pr. tvoří běžný pr., 6 ostatních pak jsou plátýnkové pr. Dva pr. vyjmeme ihned na počátku kroužku u b. 11 na řetízek. Paličkujeme pak 4 plát. pr. až k b. 21, kde vyloučíme opět 2 pr. na řetízek. Se 2 plát. pr. pracujeme kroužek dále až k b. 72, kde opět vyjmeme 2 pr. právě tak u b. 81. Cípečky, provedené řetízkem, spojujeme na všech bodech, kde se dotýkají kroužku s běžným pr.

65. Kraječka zdobená lístky. Šíře je 5.50 cm. Model je vzat z krajkářské školy. Podvinek viz v příloze.

plátýnkem, ve špičkách kroužků spojíme řetízky také se sítkem. U b. 33 sejdou se 3 řetízky, které spojíme zde všechny plátýnkem. 2 pr. jdou dále jako řetízek, 4 ostatní tvoří pak lístky, a spojíme je u b. 34 a 36 řetízkem, přivedeným po straně a u b. 35 a 37 s okrajem. U b. 38 začneme čtvereček, provedený dírkami, který pracujeme až k b. 53. Nyní pracujeme dále okraj a dále řídíme se přesně dle čísel, uvedených na podvinku.

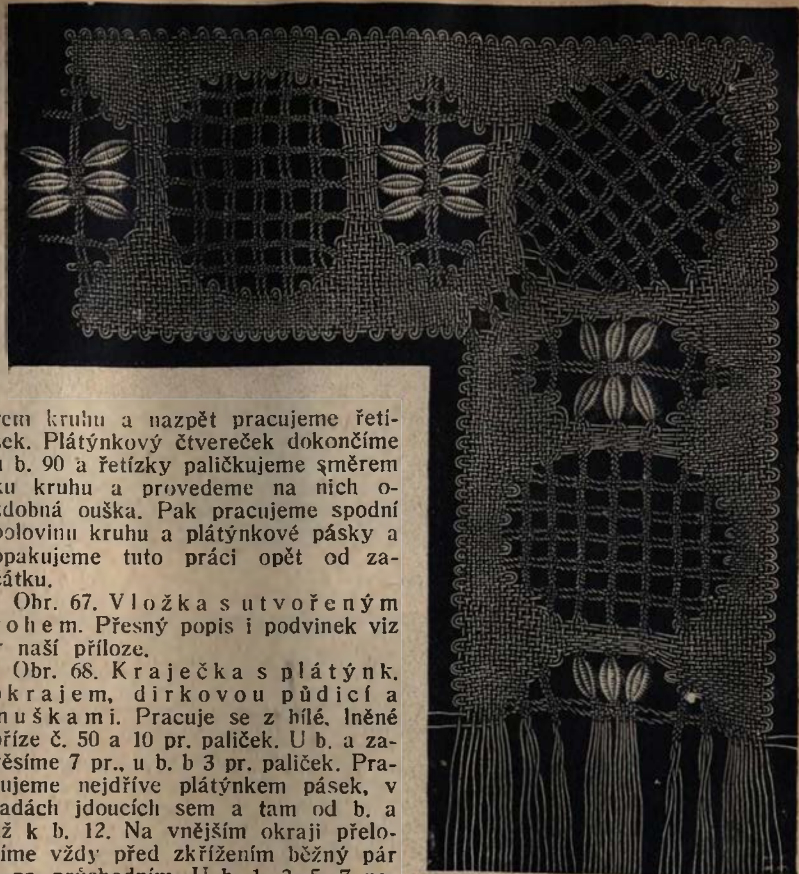
Obr. 66. Vložka. Zhotovíme ji z lněné příze č. 60, 34 páry paliček, zavěsíme u bodu a, b, c, d, p, q, r, s vždy jeden pár, u b. h, i, k, l, f, n, vždy 2 pr., u b. g, m, vždy 3 pr. a u b. e, o, vždy 4 pr. paliček. Nejdříve paličkujeme plátýnkem pravým, ze 3 pr., visících u b. g na levo všemi páry až k b. 1. Tento pr. tvoří pak běžný pr. na levý, kolmý plátýnkový pásek, který paličkujeme v řadách tam i zpět až k b. 10. Ve středu pásku přeložíme jednou běžný pár. Tímtéž způsobem paličkujeme pak pravý pásek až k b. 20. Pak pracujeme řetízek od b. 21 k b. 22 na naznačených místech uděláme ouška a na protilehlé straně uděláme totéž od b. 23 k 24. Nyní následuje malý čtvereček v hořejším středu, který paličkujeme od b. 29 k b. 37 a při tom necháme viseti páry přesně dle obrázku, po pravé i levé straně. Pak pracujeme kruh, provedený sítkem a zdobený lístky, začneme jej u b. 34 visícím párem, dovedeme jej k b. 38, pár necháme viseti a vrchní pr. řetízku, visící u b. 24, použijeme jako běžný pr., pracujeme jím k b. 39 a zpět k b. 40. Paličkujeme dále v řadách tam i zpět, přesně dle obrázku, na levé straně přibéřeme pr., přicházející od řetízku a použijeme je co běžné pr. Na řetízek, jdoucí až k b. 84, necháme viseti vždy jeden pr. u b. 43 a 46. U b. 44 odložíme 2 pr. na lístek, lístek pak uděláme a pr. opět připojíme u b. 48. Nyní pracujeme tímto způsobem až k b. 59 a spojíme u b. 52, 55 a 58 běžný pár kruhu s běžným párem okraje, proto pracujeme stříd. okraj i kruh, pak na pravé str. k b. 81, načež paličk. výplň kruhu, sestávající z řetízku a plátýnka. Od b. 37, 39 a 61 převedeme řetízek a dva přelože-

65a. Část kraječky, zdobená lístky, nahoře vyobrazená ve skutečné velikosti.

66. Vložka zdobena lístečky. Šíře je 6.5 cm. Model je vzat z krajkářské školy. Podvinek viz v příloze.

67. Vložečka provedená plátýnkem, řetízkem a lístky. Šíře je 5.5 cm. Podvinek viz v příloze.

né páry až k b. 83, tam je zkřížíme a paličkujeme dále 2 řetízky s vnějšími pikotkami až k b. 83. Odtud paličkujeme plátýnkový čtvereček, u b. 86 a 87 pracujeme řetízky až k b. 59 a 81, zkřížíme s běžným párem kruhu a nazpět pracujeme řetízek. Plátýnkový čtvereček dokončíme u b. 90 a řetízky paličkujeme směrem ku kruhu a provedeme na nich ozdobná ouška. Pak pracujeme spodní polovinu kruhu a plátýnkové pásky a opakujeme tuto práci opět od začátku.

Obr. 67. Vložka s utvořeným rohem. Přesný popis i podvinek viz v naší příloze.

Obr. 68. Kraječka s plátýnk. okrajem, dirkovou půdicí a muškami. Pracuje se z bílé, lněné příze č. 50 a 10 pr. paliček. U b. a zavěsíme 7 pr., u b. b 3 pr. paliček. Pracujeme nejdříve plátýnkem pásek, v řadách jdoucích sem a tam od b. a až k b. 12. Na vnějším okraji přeložíme vždy před zkřížením běžný pár s pr. průchodním. U b. 1, 3, 5, 7 necháme viseti vždy pravý průchodní pár. Pak pracujeme půdici jednoduchými dirkami (viz obr. 19.) páry z b až b. 20. Na rovném okraji běží kolmo dolů dva překládací pr. Pr. z b. 18 a 17 pracujeme mušku až k b. 21 a 22. Pak paličkujeme ostatní půdici až k b. 26 a pak pásek, v řadách jdoucích sem a tam až k b. 35.

68. Úzká kraječka s plátýnkovým okrajem, dirkami a muškami. Šíře 1.5 cm. Model je vzat z krajkářské školy. Podvinek viz v příloze.

Pak opakujeme celek od začátku.

Obr. 69. Roh k límečku. Začne se na levém rohu trojúhelníčku a zavěsíme k b. a, b, c, d, e vždy 2 páry paliček. Každý dírkový okraj pracujeme 2 běžnými a 2 okrajovými páry (viz obr. a vysvětlení 16.). Okrajové a běžné páry mu síme vždy jednou přeložiti. U b. c začneme lístky a paličkujeme vždy střídavě dírkový okraj a lístky. Na místech, kde dotýkají se lístky okraje spojíme běžný pár okraje s párem z lístků plátýnkem. Pro střed trojúhelníčku, sestávajícího z řetízků s oušky a lístků, zavěsíme 2 pr. pa. k b. f a 4 pr. pa. k b. g. V místech, kde sejdou se řetízky a lístky spojíme je plátýnkem. Hořejší okraj trojúhelníčku je ukončen dírkovým okrajem, který pracujeme právě tak, jako stěny vnejší.

69. Trojúhelníček k límečku, zdobený lístečky a jednoduchými dirkami, provedený 16 páry paliček. Podvinek viz v příloze.

Obr. 70. Vložka s lístky. Šíře je 2.7 cm. Zhotovíme ji z bílé lněné příze čís. 70, 14 pr. paliček. Okraje, zhotovené z plátýnkových pásků, pracujeme 4 pr. pa. Běžný pár proplétáme oběma vnitřními průchodními páry hladkým plátýnkem a vnějším průchod. pr. překládaným plátýnkem. Střed vložky je tvořen z řetízků a lístků, spojených navzájem v místech, kde se křižují, plátýnkem. Řídíme se během práce přesně dle čísel, udaných v podvinku. Na začátku práce rozdělíme páry následovně: k b. a, b, d, e, f zavěsíme vždy 2 pr., k b. c 4 páry paliček. Práci začneme na levém okraji a paličkujeme v řadách tam i zpět, jak jsme již nahoře naznačily až k b. 9, načež paličkujeme pravý okraj v řadách tam i zpět až k b. 34. Pak paličkujeme od b. c, d tři řetízky: dva k b. 18 a jeden k b. 19. U b. 18 zkřížíme paličky plátýnkem. Z řetízku přicházejícího od b. c tvoříme nyní lístek až k b. 19, ostatními páry řetízek až k b. 22. U b. 19 paličky opět zkřížíme, pleteme řetízek k b. 20, ostatní dovedeme až k b. 22. Zde spojíme řetízky, přicházející z b. 18 a 19 plátýnkem, a levý pr. druhého řetízku s běžným pr. okraje, také plátýnkem. Nyní obrátíme, to znamená, řetízky pracujeme na pravou stranu (k b. 21.) a zkřížíme je opět s páry řetízku, přicházejícího se shora. Pak pracujeme dále až k b. 20, a spojíme pravý pár, tam visícího řetízku s levým průchod. párem plátýnkem, řet. převedeme k b. 21, zde zkřížíme oba řetízky a paličkujeme lístky a řetízky. Dle tohoto udaného směru pracujeme stále dále a řídíme se přesně čísly na podvinku.

Obr. 71 a 72. Dvě kraječky, zdobené lístky. Při práci rozkošných kraječek řídíme se přesně dle popisu a podvinku v naší příloze.

Obr. 73. Kraječka zhotovená z lístků a řetízků. Zhotoví se z bílých lněných nití č. 60, 8 páry paliček. U bodu a, b zavěsíme vždy 4 pr. paliček. Oběma vnitřními páry z bodu a, b paličkujeme oba lístky k b. 1, tam zkřížíme paličky plátýnkem a lístky paličkujeme dále k b. 2 a 3. K těmto bodům paličkujeme také kolmý řetízek. U b. 2 spojíme vnitřní pr. lístků a řetízek plátýnkem. Pak paličkujeme vnějšími páry řetízek až k b. 4, a vnitřními řetízek s douškem až k b. 3. U b. 3 spojíme páry lístků a řetízků s pr. okraje a tvoříme u b. 4 postranní cípky, sestávající rovněž z lístků a řetízků. U b. 5, 6, 7 a 8 spojíme lístky s řetízky plátýnkem. Na řetízku uděláme, na naznačených místech, ouška. U b. 9, u kterého začneme paličkovati okraj, spojíme oba pr. s okrajovým řetízkem, 2 pr. tvoří pravý lístek, druhé 2 pr. vodorovný vrchní řetízek, a když jsme spojily vnitřní páry s levým řetízkem, levý lístek. Celek se pak stále opakuje.

Obr. 74 a 74a předvádí nám kulatou pokrývku, a názorné provedení práce ve skuteč. velikosti, na kterém vidíme zřetelně běh jednotlivých nití. Pokrývka je zhotovená z plátýnka, lístků a řetízků, zhotovíme ji jemnou lněnou přízí 30 pr. paliček. Navíjíme vždy dvě a dvě paličky k sobě, a zavěsíme na bod 77, 79, 81, 83, 85, 87, 89, 91, 93, 95, 97, 99, 100, 50 a 101 vždy 2 pr. paliček, (bod 100 a 101 nepatří k podvinku, slouží pouze k za-

věšení paliček). Použijeme 30 pr. jako pr. pracovní a pracujeme nejdříve plátýnkem od b. 1 až k b. 25 a zpátky k b. 42. U b. 1, 3, 5, 7, 9, 14, 16, 18, 20 a 22 necháme viseti vždy 2 pr. paliček k provedení lístků. Dirka v plátýnku povstane tím, když zapíchneme mezi bod 25 a 26 špendlík, páry zkřížíme a na každé straně pracujeme plátýnko. U b. 13 spojíme oba p·. Nyní je pr. 15 prp. a napravo od něho zapíchneme špendlík do b. 14. Pracujeme dále plátýnkem, jak jsme již dříve vysvětlily. Následují lístky 1a až 1k. Nyní provedeme vnitřní plátýnkový pásek, sestávající z 1 pracovního a 3 běžných párů; u b. 29 vbíhají oba pr. od lístku 1k do okrajového páru a považujeme je za podélný pár. Když přijde prp. od b. 32, probíhá plátýnkem všemi lístky, překládá se vícekráte mezi nimi, u b. 42 zkříží se s prp. plátýnkové plochy a tímto způsobem jde zpátky až k b. 43. Při prvním probíhání lístků zapíchneme špendlík do b. 33 až 41 pod prp., mezi oba páry lístků. Provedeme pak okrajový pásek, až k b. 50, u b. 46 necháme viseti 2 pr. na lístek 2a. Pak pracujeme lístky 2a až 2 k a dokončíme plátýnkovou plochu. S pr. lístků začneme pracovati u bodů: 54, 56, 58, 60, 62, 67, 69, 71, 73 a 75. Dirku v plátýnku provedeme tak, jako dříve. Paličkujeme řetízek I.—XII., mezi každé 2 pr. zapíchneme špendlík; řetízky uděláme tak dlouhé, jak je naznačeno na podvinku a práci začínáme opět znovu.

Obr. 75. Úzká řetízková krajka. Potřebujeme bílou, lněnou přízi čís. 50 a 10 pr. paliček. Paličky zavěsíme: k bodu a—e vždy 2 páry. Bod b, d, e nepatří k podvinku, slouží pouze k zavěšení párů. Vnější body cípků jsou ozdobeny, jak vidíme na obr., ouškem. Nejlépe, když uděláme protažené ouško, neboť toto (viz obr. 38) je nepoměrně pevnější. Zhotovení řetízkové kraječky je velmi jednoduché. Sestává z prolamovaného okraje, paličkovaného plátýnkem, a z cípků, tvo-

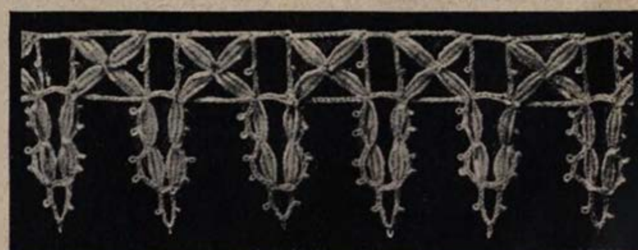
70. **Vložečka s lístky a řetízky.** Šíře je 2.7 cm. Podvinek viz v příloze.

71. **Kraječka s lístky a plátýnkovými čtverečky.** Šíře je 3.7 cm. Model je vzat z krajkářské školy. Podvinek viz v příloze.

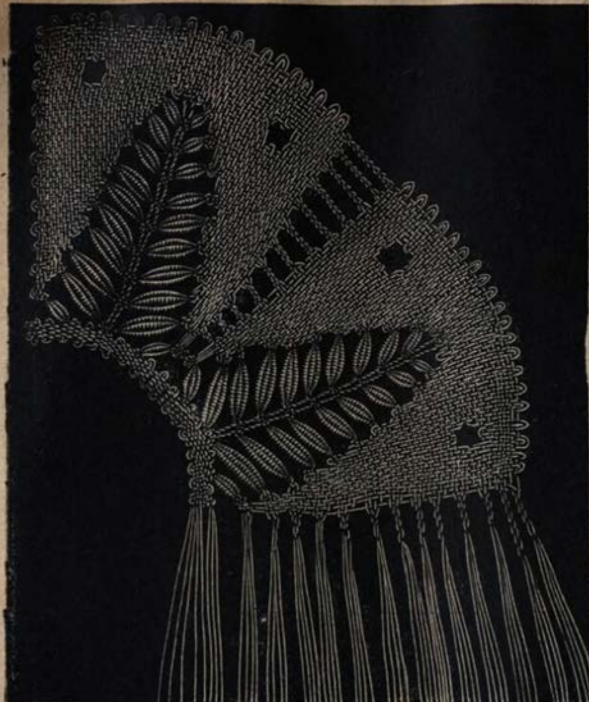
72. **Kraječka zdobena větvičkami lístků.** Šíře: 3 cm. Podvinek i popis viz v příloze.

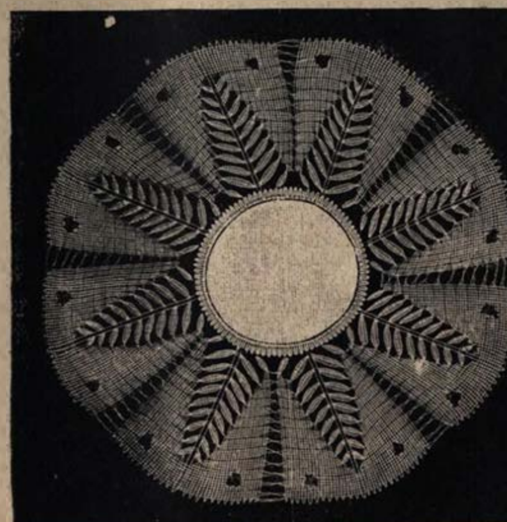
73. **Kraječka sestavená z lístků a řetízků.** Šíře je 3 cm. Podvinek viz v příloze.

běhu práce řídíme se přesně dle čísel, udaných na podvinku.

Obr. 76. Vložka, provedená řetízkem. Šíře 4 cm. Zhotovíme ji z bílé lněné příze č. 60, 20 pr. paliček. U bodu a, d, zavěsíme 4 pr., u bodu b, c, 6 pr. paliček. Se 4 pr. z b. a paličkujeme 2 řetízky, jeden k b. 1, druhý k b. 2. Pak přeložíme vnější levý pr. z b. k b. 1, a tam spojíme jej plátýnkem pravým pr. řetízku. Přeložený pr. vedeme nyní k b. 2, řetízky k b. 3, kde je spojíme s okrajovým řetízkem. Pravý řetízek převedeme k b. 4, a levý k b. 5. Se 2 pr. z b. b děláme řetízek k b. 3 a 4 a překládaný pr. vedeme k b. 7. Řetízek k b. 3 je ozdoben oušky. Tímtéž způsobem pracujeme pravou stranu vložky, jenže protilehlým směrem, řídíce se při tom čísly na podvinku. Po dokončení pracujeme dále řetízky z b. 6 a 13 a paličky na b. 15 spojíme plátýnkem. Pak pracujeme řetízek k b. 7 a 14, spojíme je s překl. párem, tam visícím, pracujeme až k b. 16, zkřížíme, levý řetízek u b. 17 a 3 rozdělíme a převedeme jej k b. 3 všemi, tam visícími páry. Nyní paličkujeme paličkami, visícími u b. 3 řetízek s oušky k b. 19, a 2 překl. pr. převedeme k b. 4 a 20. Nato pracujeme teprve druhou stranu vložky až k b. 24, a pak tvoříme malou, vodorovnou spojku mezi jednotlivými body sice trojnásobným přeřených řetízkem (př., kř., př., kř., se stále opakuje) a plátýnkem. Paličkujeme jednotlivé řetízky až k bodu, u kterého se setkávají dva řetízky, spojíme je pak na tomto místě plátýnkem, při čemž považujeme pr. jako jednu nit. Na kousek plátýnka spojíme běžný pr. okraje se 2 pr.. nejblíže ležícího řetízku. Skoro na všech místech paličkujeme okraj 2 pr., druhý plátýnkový pr. převede se na několika místech ještě do kraječky, přeložíme běžný pr. od jednoho b. ke druhému a spojíme je pak u b. řetízků, plátýnkem. Vnější okrajový pár převádíme překládáním z jednoho bodu ke druhému, a spojíme jej na b. kř. běžným pr. Začneme paličkovati u b. a, převedeme jeden pr„ tvořící běžný pr. př. k b. b, kde spojíme jej plátýnkem s jedním pr., běžný pr. ještě jednou př. a spojíme jej s druhým pr. z b. b plátýnkem, běžný pr. př. a u b. c spojíme jej s jedním pr. plát., a nyní paličkujeme 2 pr. řetízek. Běžný pr. vedeme nazpátek a paličkujeme okraj až k b. 9. Při dalším

74a. Část pokrývky obr. čís. 74 ve skutečné velikosti.

74. Malá kulatá pokrývka provedena plátýnkem a řetízkem ve spojení s lístky. Průměr je 35 cm. Podvinek viz v příloze.

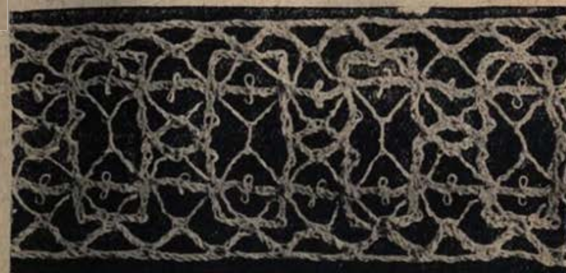
kládáním vnitřního páru od b. 20 a 24. Oba páry z b. 20 a 24 a z b. 4 a 11 pak přeložíme a dovedeme až k b. 19 a 23. V b. 19 a 23 pracujeme řetízek tam visícími páry. Pak paličkujeme vše od začátku.

Obr. 77. Široká řetízková krajka s okrajem, z překládaného plátýnka. Zhotovíme ji z lněné příze čís. 30 a 18 pr. paliček. Zavěsíme na b. a 2 pr., na bod b 3 pr., na b. c, d vždy 4 pr. na b. e, f vždy 2 pr. a na b. g 1 pr. paliček. Zhotovení této řetízkové kraječky je velmi jednoduché. Paličkujeme jednotlivé řetízky až k b. u kterého se setkají dva řetízky, na tomto místě spojíme je pak plátýnkem a pracujeme párem jako 1 nití. Při provedení řetízkové kraječky musíme pamatovati, že jednotlivé nitě, při paličkování řetízku musíme hezky stejnoměrně utahovati, neboť na tom závisí pěkný vzhled celé kraječky. Okraj kraječky pracuje se hlavně 4 pr.

Řetízkové krajky.

75. Úzká řetízková kraječka. Šíře: 2.5 cm. Podvinek viz v příloze.

76. Vložečka provedena řetízkem. Šíře je 4 cm. Model je vzat z krajkářské školy. Podvinek viz v příloze.

77. Široká řetízková krajka. Šíře je 6 cm. Podvinek viz v příloze.

pa. Potřebujeme 2 pr. na plátýnko, 1 pr. jako běžný pr., spojující oba plátýnkové pr. a probíhající v klikatých řadách sem a tam. 1 pr. je okrajový pr., který převádíme překládáním k jednotlivým b. a jednou nití spojuje se kř. s běžným pr. Na jednotlivých místech přejde druhý plátýnkový pr. do kraječky. Převedeme oba pr. visící na b. a k b. 1, spojíme zde jeden pár párem, přicházejícím z b. b plátýnkem, š. do b. 1 a okrajový pr. zavěsíme kř. na běžný pr., pak špendlík uzavřeme; okraj paličkujeme dále až k b. 3. Pr. na b. c, d spojíme plátýnkem a

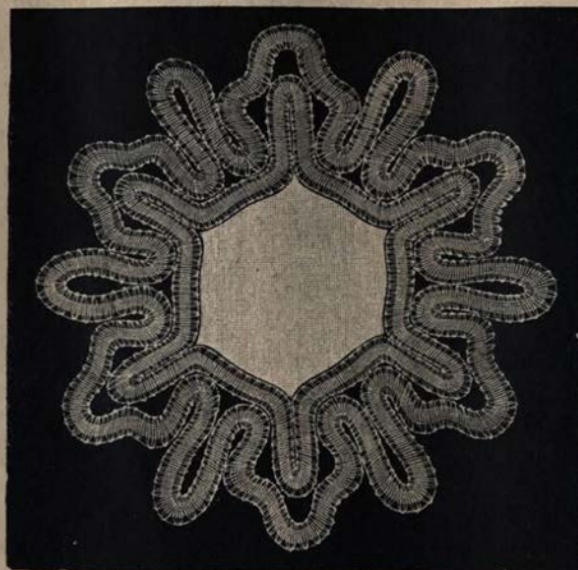
se všech bodů paličkujeme řetízek. Pr., visící na b. g používáme nyní co pracovního páru, mezi jednotlivými body jej stále překládáme, a u b. 4—10 plátýnkem a řetízkem jej převedeme a na jednotlivé body zastrčíme vždy špendlík. U b. 11. převedeme jednotlivý pr. k okraji a tvoří zde 2. plátýnkový pr. okraje. Okraj paličkujeme dále až k b. 11—16. U b. 17 spojíme běžný pr. okraje s řetízkem. Od b. 18 až k b. 24 na vnější kraječce paličkujeme dále řetízek, a na jednotlivých místech spojíme jej pr., přicházejícím se shora plátýnkem. U b. 24 uděláme oušķo; pak paličkujeme řetízek až k b. 28; u b. 29 se řetízek rozdělí, a každý pr. převedeme př. na levou a pravou stranu. U b. 30. spojíme pr. řetízkem, přicházejícím od b. 18, a u b. 31 s řetízkem, od b. 28. U b. 32 spojíme oba páry plátýnkem a ihned je zase rozdělíme. Nyní paličkujeme dále střídavě okraj a kraječku. Čísla udávají nám přesně postup práce a také dle obrázku můžeme již rozpoznati druh práce.

Obr. 78. K u l a t á p o k r ý v k a. Sestává ze 2 pásků, pracovaných 6 pr. paliček, jak vidíme na obr. 45. Paličky spojíme do páru. Do středu pokrývky vkroužkujeme kousek lněného batistu.

Obr. 79. P á s k o v á k r a j k a. Oba pásky této kraječky jsou pracovány s okrajem a sice z jemné lněné příze 5 pr. paliček. Vrchní ukončení kraječky tvoří hladký pásek, zatím co druhý je různě prohýbán a tvoří vzor. Na vyznačených místech v podvinku spojíme pásky smyčkou (viz obr. 49). V ostatním řídíme se přesně naším zřetelným obrázkem.

Obr. 80 a 81 předvádějí nám neviditelné zavěšení nových paliček, jakož i zpracování jich, což budeme na následujících krajkách častěji potřebovati.

Páskové krajky.

78. Kulatá pokrývka, zdobená páskovou krajkou. Průměr je 16 cm. Model je vzat z umělecko-průmyslové školy. Podvinek viz v příloze.

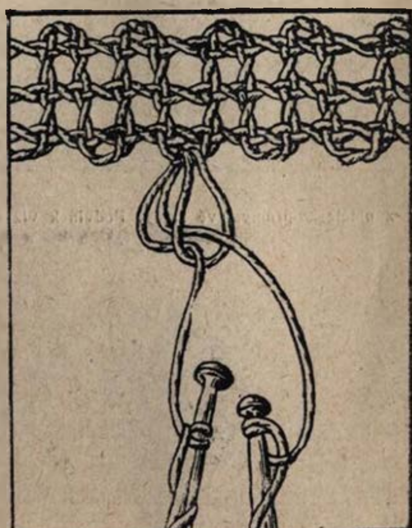
Obr. 82, 83 a 84 pracujeme právě tak, jako všechny předcházející, páskové krajky. Při těchto třech kraječkách pracujeme pásky ze středně silné lněné příze a každý 4 pr. paliček. Technicky novými jsou na těchto kraječkách jen můstky, které pracujeme teprve ku konci a sice: zavěsením, překládáním, zasmyknutím a přivázáním páru (viz obr. 80 a 81).

Obr. 85. L í m e č e k, z h o t o v e n ý z p á s k o v é k r a j k y. Tento pěkný límeček sestává jenom ze dvou pásků, které se ku konci opět spojí se začátkem; je velmi snadno k zhotovení. Potřebujeme naň lněnou přízi čís. 50 a 11 pr. paliček. Body na okraji, spojené kruhem, slouží k zastrčení špendlíku na ouška. Zavěsíme pro první začátek 6 pr. paliček, na druhý začátek 5 párů, z nichž 2 pr. tvoří okraj a označíme je co okrajové páry. Třetí pár běhá v klikatých čarách mezi jednotlivými body sem a tam a pojmenujeme jej běžným párem. Dva střední pr. spojíme s běžným pr. plátýnkem; při tom přeložíme je vícekráte před a po s oběma okr. pr. V bodech, kde se dotýkají dva pásky,

79. Pásková krajka. Šíře je 3.5 cm. Model je vzat z krajkářské školy. Podvinek viz v příloze.

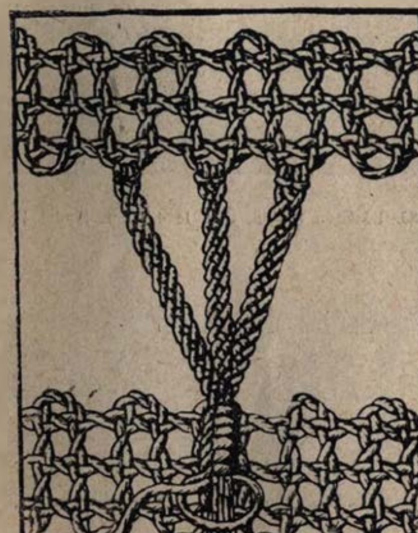
tam je zasmykneme. Čísla udávají nám postup práce. Začínáme při prvním začátku 6 pr. pa. a spojíme 4 pr. překl. plátýnkem 5. párem, běžným pr., který vedeme od b. 1 k b. 2, 3, 4, 5 atd. 6 pr. necháme viseti; on tvoří pak překládanou nit na vnitřním okraji límečku, sloužící k zasmyknutí oušek. Tímto způsobem uděláme nejdříve vnější okraj límečku, zdobený jednoduchými oušky (nit položí se přes špendlík). Pak začneme s vnitřním páskem, který pracujeme 5 pr. paliček překládaným plátýnkem. Na podvinku jsou přesně udána místa, kde se pásky dotýkají; zde je spojíme. Ku konci provlékneme pa. počátečními oušky, nitě dobře zavážeme a límeček sejmeme s podušky.

80. Zavěšení páru paliček k provedení řetízku.

80.

Obr. 86 a 87. **Vložka a k ní vhodná krajka.** Zhotovíme je z lněné příze čís. 50, vložku 24 páry a kraječku 20 pr. paliček. Vložka sestává ze 3, kraječka ze 2 pásků. Každý pásek pracujeme 8 pr. paliček a sice 7 průchodními pr., z nichž střední jsou ze silnější příze a z 1 běžného páru, který probíhá klikatě od jednoho bodu k druhému. Všemi páry paličkujeme plá-

81.

81. Upevnění volných nití smyčkovými stehy.

82. Pásková krajka. Šíře je 8 cm. Model je vzat z krajkářské školy. Podvinek viz v příloze.

83. Pásková krajka. Šíře je 4.5 cm. Model je vzat z umělecko-průmyslové školy. Podvinek viz v příloze.

84. Pásková krajka. Šíře je 2.5 cm. Model je vzat z umělecko-průmyslové školy. Podvinek viz v příloze.

85. Límeček na kabát, zhotovený z páskové krajky. Podvinek viz v příloze.

týnko, při čemž střední pár se jednou přeloží a běžný pár protáhne se pouze volně oběma nitěmi. Na okraji se běžný pár vícekráte překládá. V bodech, kde se dotýkají dva pásky, zasmyknou se, to znamená, že se palička protáhne smyčkou a druhá palička rovněž, utvořenou smyčkou, a pevně se utáhne. (Obr. 49.) Malé hvězdičky a klikaté čáry, spojující jednotlivé tvary, uděláme řetízkem. Čísla udávají nám postup práce. Písmenka naznačují nám pak body, na kterých zavěsíme vždy 4 paličky.

Obr. 88. K u l a t ý p a l i č k o v a n ý m o t i v e k. Zhotovíme jej z lněné příze čís. 50, vložku dáme z lněných nití čís. 12 nebo silnou háčkovací přízi. Tam, kde pracujeme, je pak rubová strana. Tento motiv pracujeme ve 4 dílech. Nejdříve pracujeme vnější pásek a sice se 7 pr. paliček, které zavěsíme těsně vedle sebe na místě, označeným písmenou A. Pásek má na každou stranu otevřený okraj, což tvoříme překládáním okrajo-

85a. Část límečku obr. 85 ve skutečné velikosti.

vého pr. mezi každým špendlíkem; jinak provedeme pásek celý plátýnkem. Konečné nitky provlékneme ku konci práce počátečními smyčkami a dobře je uzašijeme. U A 1 zavěsíme na poupátko 5 pr. těsně vedle sebe a 1 jednotlivou paličku asi do středu. Vložený pár spojíme s pracovním pr. Také tento pásek pracujeme s otevřeným okrajem. Vložený pár oddělíme okrajovým pr. a pl. přeložením pracovního pr. V místech, kde se spojují dva pásky, zasmykneme je, jak vidíme na obr. 49. V místech, kde tvoří pásek ostrý obrat, nesmíme okrajový pár překládati. U b. 1 necháme viseti vloženou nit a okr. pr. spleteme plátýnkem. Paličkujeme pak vnější okraj pásku s otevřenou obrubou. Při ohybu měníme běžným párem. U b. 1 vezmeme opět vloženou nit, a paličkujeme až k b. 2 na obou stranách otevřenou obrubou. Ostatní lístky pracujeme pak stejně jak první. U b. S odstřihneme a zavážeme nitě. Na květ, b. a 2 zavěsíme právě tolik paliček

jako na poupátko a paličkujeme až k místu, kde se pásek rozšiřuje. Zde přibéřeme pomocný pár a necháme jej viseti opět tam, kde se pásek zužuje; přibéřeme jej opět u příštího listu na širším místě. U E upevníme nitě a uvážeme je. Dlouhé smyčky ve středu květu překládáme několikrát, a spojíme je pak překládáním nití do kruhu jako pavoučka. Na hrachovinku s řetízkem zavěsíme na okraji 2 pr. pa. Řetízky můžeme ve vzoru přetahovati přes pásky, abychom se vyhnuly stálému odkládání a přibírání páru.

86. Paličkovaná vložka, sestavená z plátýnkových pásků. Šíře je 9 cm. Podvinek viz v příloze.

88. Kulatý motiv sestavený z plátýnkových pásků. Průměr je 12 cm. Podvinek viz v příloze.

87. Paličkovaná kraječka, sestavená z plátýnkových pásků. Šíře je 7 cm. Podvinek viz v příloze.

89. Moderní široká paličkovaná kraika. Široká je 9 cm. Podvinek viz v příloze.

Moderní řídké krajky.

Obr. 89. jest druh páskové krajky, provedené jinou technikou, než kterou jsme až dosud vysvětlily. Potřebujeme na ni jemnou lněnou přízi a 29 pr. paliček. Jednotlivé pásky, které jsou brzy úzké, brzy široké nebo se rozšiřují do celé plochy, pracujeme stále 3 pr. paliček; vždy 1 pr. tvoří okraj a 3. pr., jako běžný pr. proplétá se sem a tam. Tento běžný pr. provádíme okrajovými pr. a mezi jednotlivými body, dle délky prostoru, přeložíme jej dva-. až několikráte. K pásku na hořejším okraji připojíme ještě 4. pr. Spojky tvoří řetízky, zavěšené a opět odpojené. Začínáme paličkovati u vrchního okrajového pásku, pak

následuje pásek, k němu se připojující a konečně pásek, rozšiřující se do plochy a tvořící 3 tvary listů. Začínáme u pravého vnějšího tvaru, přejdeme pak k střednímu vnějšímu, pracujeme levý vnější tvar a přivedeme paličky vnitřním kruhem zpět, tak že se opět dostaneme na začátek. Na všech označených místech zasmykneme. Nyní provedeme všechny řetízky zavěšením a odpojením. Zatím, co při posledním plošném pásku, musíme začínati u každého tvaru znovu, pracujeme spodní díl kraječky stále dále a sice

90. Vyplňování jednotlivých tvarů.

91. Široká krajka. Stře 9 cm. Model je vzat z umělecko-průmyslové školy. Podvinek viz v příloze.

pásky pod tvary listů, řetízkové kroužky a spodní pásky, ukončené kroužky řetízků. Všechny řetízky jsou zdobeny protaženými oušky. Postup práce udávají čísla na podvinku.

Obr. 91. předvádí nám širokou páskovou krajku, velmi jednoduchou ve svém provedení, tak že je každý popis skoro úplně zbytečný. Pracujeme ji jemnou lněnou přízí a 6 pr. paliček. Hořejší okrajový pásek táhne se celou kraječkou, druhý pásek, tvořící vzor, můžeme pracovati jen po částech, a sice začneme u b. a, zavěsíme zde 3 pr. paliček a pracujeme až k b. e. V místech, kde se pásky dotýkají, zasmykne se. Spojovací můstky jsou zhotoveny z překládaných pr. Běžný pr. musíme na širokých místech dosti často překládati a na místech, kde běží hustě, pracujeme jej slepě, viz obr. 50. Začátek, konec a nejhustší místa jsou vyznačena zvlášť na podvinku s A E.

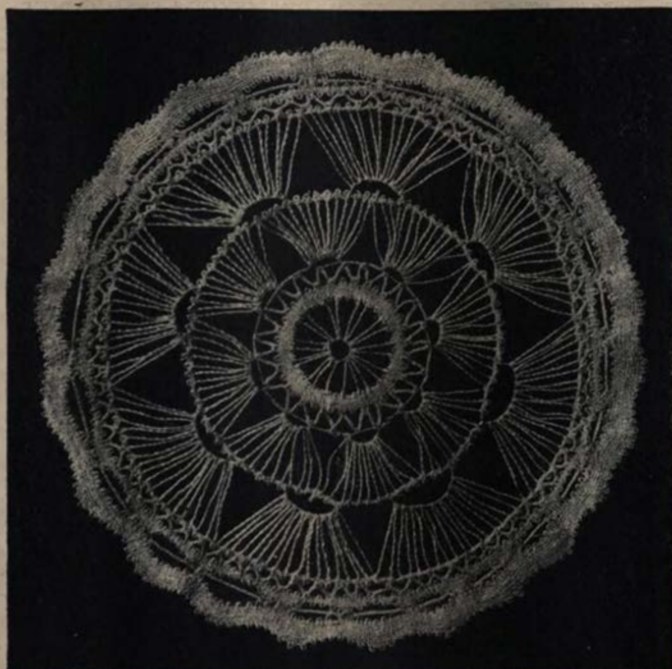
Obr. 92. Kraječka, zhotovená silnější přízí 8 pr. paliček. Sestává z velkého a malého kroužku, z okrajového pásku provedeného plátýnkem a spojovacími řetízky. Malý kroužek pracujeme 3 podélnými pr. a z překládaného běžného pr., který proplétá se podélnými pr. plátýnkem. Vnitřní stranu malého kroužku pracujeme bez špendlíku. Na 2 bodech přijde běžný pr. až k okrajovému řetízku a spojíme jej s ním. Kroužek je ukončen řetízkem, zdobeným oušky. Oba pr. tohoto řetízku běží jako vnější podélné pr. a pět až šestkrát překládaný běžný pr. většího kroužku. Vnitřní podélný pár a 2 pr. tvořící spojovací řetízky mezi velkým kroužkem a plát. páskem na okraji, vycházejí z malého kroužku. Řetízek má ouška: pásek sestává ze 2 podélných a jednoho běžného páru.

Obr. 93. předvádí nám kulatou pokrývku, zhotovenou středně silnou lněnou přízí 28 pr. paliček. Začneme ve středu a pracujeme plátýnkovým páskem se 3 podélnými a jedním běžným párem; druhý běžný pár přibéřeme u dvou bodů vnitřní strany pásku, pak převedeme jej opět ku středu. Ve vnitřním středu běží nit, držící všechny pr. pohromadě. Zároveň s páskem pracujeme klikatý řetízek, kruhový řetízek a nejbližší kruh, spojený s tímto běžným pr. pětkrát přeloženým. Malé vějířky, pracované překládaným pr. jsou provedeny na vnitřní

92. Kraječka, široká 3.5 cm. Model je vzat z umělecko-průmyslové školy. Podvinek viz v příloze.

straně bez špendlíků. Na malé vnitřní kroužky vějířků rozdělíme vždy kruhový řetízek a zadržíme jej párem z vějířků. Ostatní část pokrývky pracuje se současně a sice: vnější plátýnkový pásek 5 podélnými páry a 1 běžným pr., pak následuje řetízek, po něm pásek ze 2 podélných a 1 běžného pr.: na to, pak klikatý řetízek a nakonec velké vějířky, jichž vnější okraj je přidržen řetízkem. Vnitřní kruh vějířku pracujeme opět bez špendlíku. Zde spojíme překládaný pr., nové zavěšeným pr., ku konci se kroužek zaváže. Při současné práci spojujeme jednotlivé pr. jako obyčejně.

93. Kulatá pokrývka. Průměr je 15 cm. Model je vzat z umělecko-průmyslové školy. Podvinek viz v příloze.

Obr. 94. Kulatá pokrývka zdobená moderní, paličkovanou krajkou. Krajku provedeme lněnou přízi čís. 80, 7 páry paliček. Sestává z několika vzorů, tvořících celou krajku. U b. a, c upevníme vždy 1 pr., u b. b 2 pr. paliček a máme tak 3 průchod. pr. a jeden běžný pr. Průchodní pr. překládáme vždy jednou, běžný pár oproti tomu dosti často, čímž stává se krajka pevnější. Spojky překládáme také vícekrát. Aby nevisely jen tak volně, zasmykneme je ještě ve středu háčkem. Na jednotlivých místech musí býti zavěšen pr.; místa tato jsou na podvinku o-

značena * a to místo, kde se tento pár odpojí, opět ◻ Pracujeme-li slepě, máme v podvinku značku O. Na místech, kde je více bodů, tam vždy zasmykneme. Vnitřní okraj pracujeme až na konec. Na označených místech připojíme hladký okraj k hotové již práci.

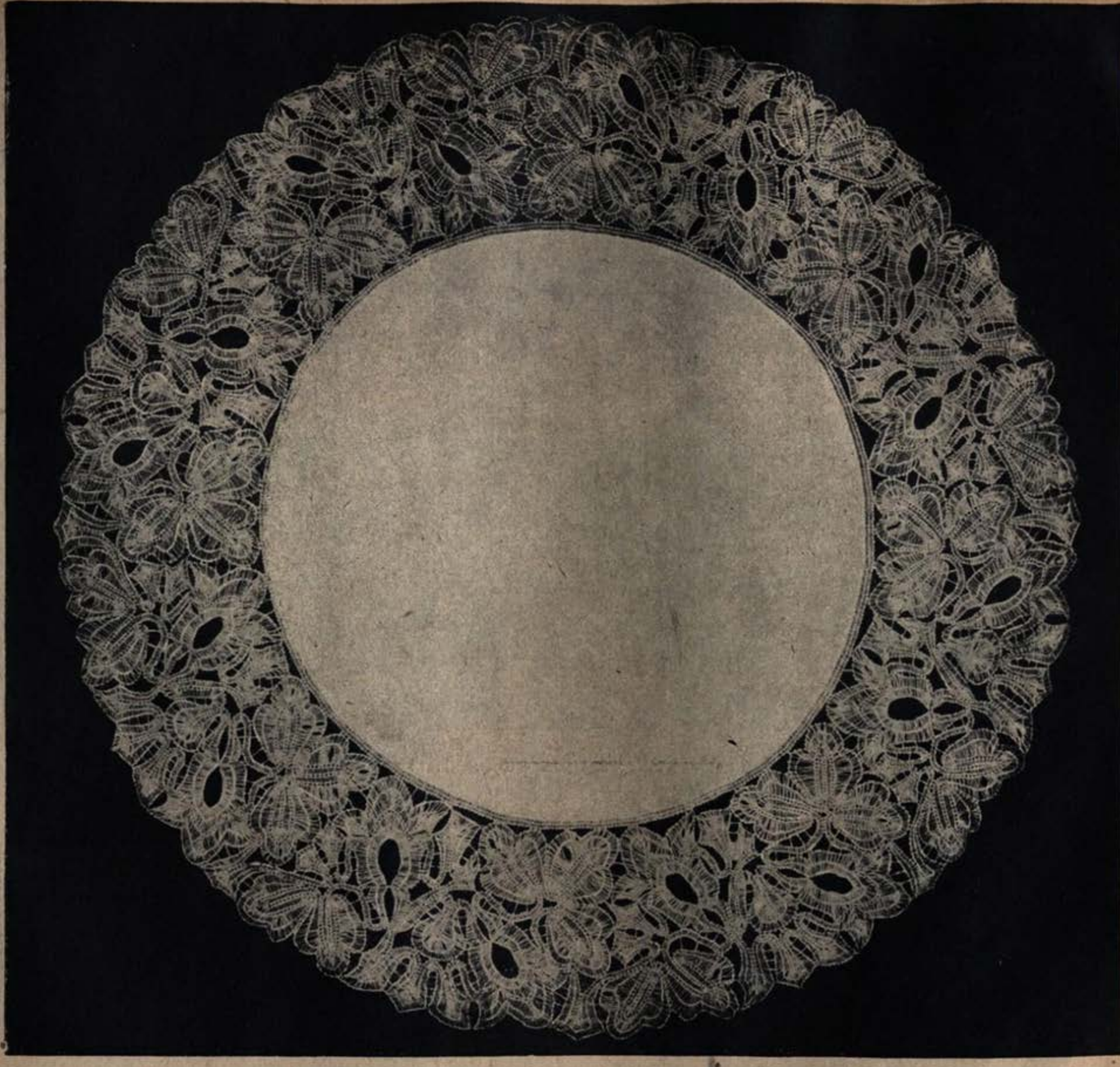
Obr. 95. Úzká pásková kraječka, provedená toutéž technikou, jako předešlá krajka. Sestává ze 3 pásků, každý z nich pracuje se 3 pr. paliček. Hořejší pásek běží hladce přes celou kraječku, střední tvoří kroužky a malé obraty a vnější tvoří vlastní tvary listů. Tyto 3 pásky pracujeme současně po částech. Pracovní pr. různých pásků spojíme v bodech, kde se dotýkají.

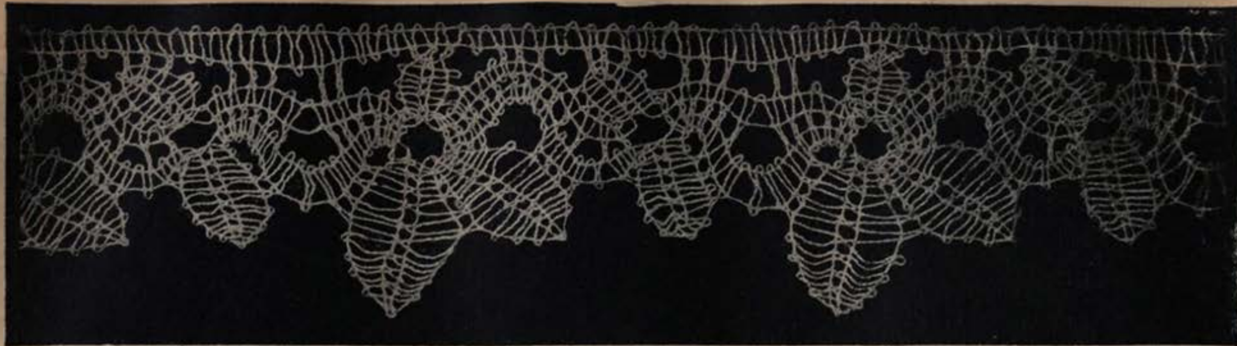
94a. Zmenšené znázornění práce pokrývky, vyobrazené na vedlejší straně.

Obr. 96. Kraječka, zhotovená ze 2 pásků. Každý pásek pracujeme 3 pr. paliček, z nichž dva páry jsou podélné pr. a třetí je párem běžným: tento prochází oba podélné pr. a musí se častěji překládati. U všech páskových kraječek musíme hlavně pamatovati, že musíme jednotlivé pr. stejnoměr. stahovati. Postup práce je přesně udán na podvinku. Začínáme u b. 1 jedním páskem, pracujeme jej až k b. 5, druhý pásek až k b. 9, u b. 10 zkřížíme poprvé pracovní pr. obou pásků. U b. 31, 25 a 21 zasmykneme pracovní pr., když jsme jej před tím několikráte přeložily, a vedeme jej opět zpět. Paličkujeme lněnou přízí střední síly 6 páry paliček.

Na obr. 97. vidíme úzkou páskovou kraječku, zhotovenou z úzkých pásků, spojených řetízkem. Pracujeme velmi jemnou přízí, 17 pr. paliček. Pásky pracujeme vždy 3 páry, 2 průchodní a 1 běžný pár. Běžný pár přeložíme čtyřikrát mezi průchodní páry. Klikatý řetízek, spojující jednotlivé pásky zasmykneme, jak jsme se učily v učebním běhu knížky, při čemž provlékneme háčkem 2 nitě řetízku hotovým ouškem, tak že utvoří se smyčka, kterou prostrčíme obě druhé paličky.

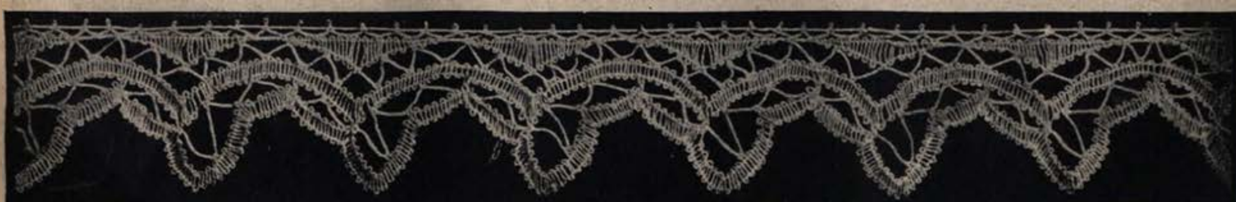
94. **Kulatá pokrývka** s okrajem z bohatě paličkované krajky. Průměr je 150 cm. Model je vzat z umělecko-průmyslové školy. Podvinek viz v příloze.

95. **Řídká paličkovaná kraječka.** široká 4 cm. Podvinek viz v příloze.

96. **Řídká paličkovaná kraječka.** široká 4 cm. Podvinek viz v příloze.

97. **Řídká paličkovaná kraječka.** široká 2.5 cm. Model je vzat z umělecko-průmyslové školy. Podvinek viz v příloze.

98. Kulatá pokrývka provedená z plátýnkových pásků. Průměr je 18 cm. Model je vzat z umělecko-průmyslové školy. Podvinek viz v příloze.

Jak vidíme také z obrázku, stane se často řetízek neviditelným, to znamená, že zmizí pod páskem.

Na obr. 98 vidíme pokrývku, jejíž pásky jsou zhotoveny každý z 5 podélných a jednoho pracovního páru. Pracujeme ji jemnou přízí. Každý pásek pracujeme sám pro sebe; k vnějšímu připojíme ihned klikatý a kruhový řetízek s pikotkami. Pokrývka sestává ze 6 pásků. Vnější tvoří svým ohýbáním volnou plochu, vyplněnou páskem srdcovitého tvaru. Výplně, spojující jednotlivé pásky jsou tvořeny z řetízků a z překládaných párů a pracujeme je až úplně na konec.

Na obr. 99 vidíme kulatou pokrývku, sestávající z 8 pásků, spojených navzájem lístky, řetízky a

99. **Kulatá pokrývka provedená z plátýnkových pásků s lístků.** Průměr je 18 cm. Model je vzat z umělecko-průmyslové školy. Podvinek viz v příloze.

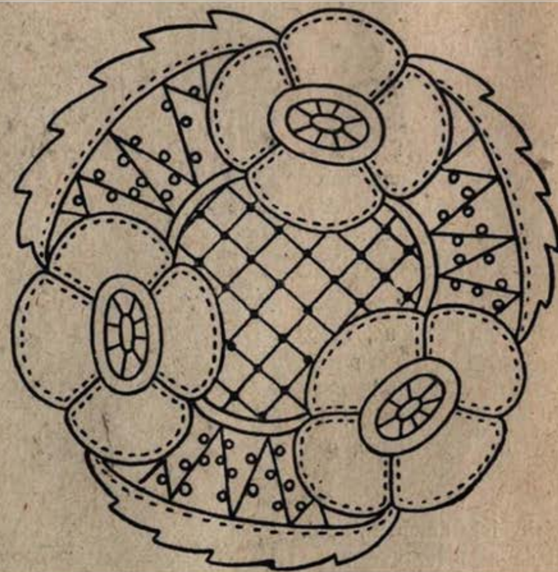
čtverečky. Každý pásek pracujeme 6 podélnými a 1 pracovním pr. Pracujeme současně vždy 2 pásky a spojíme je u každého druhého bodu zkřížením pracovních párů. S vnějším páskem pracujeme současně řetízek, připojený pracovním pr. k pásku při každém 4 bodě. Řetízek je ozdoben provlečeným ouškem. Výplně provádíme, jako u dřívějších prací, až ku konci. Technicky nové jsou zde jen malé čtverečky.

Ozdobné paličkování.

Ozdobné paličkování mohou pracovati jen zkušené krajkářky, neboť pracujeme pak již skoro úplně volně. Nejdříve musíme si nakresliti, jak vidíme na obr. 100 a obrysy vzoru čínskou tuší na kopírovací papír. Pak upevníme tento papír na podvinek, a s ním pak na podušku. možno neviditelně. Proto zavěsíme na začátku páry jen smyčkami, protáhneme pak, po dokončení lístku odstřižené nitky smyčkou, a zašijeme je drobnými stehy. Tam, kde pracujeme, je rubová strana. Když jsme dokončily lístky kvítků, pracujeme střed květu. Pak provedeme

100. Kulatý, paličkovaný motiv. Průměr je 7.5 cm.

100a. Podvinek k vedl zobrazenému, paličkovanému motivku.

Při paličkování musíme pak provésti nejdříve všechny tvary, každý samostatně, pak vyplníme teprve půdici, kterou upevňujeme ku tvarům. U našeho motivku, obr. 100, musíme paličkovati nejdříve listy a květy. Listy pracujeme 8 pr. paliček. Ve středu běží 4 pr. hladkým plátýnkem, oba pr. na pravo i na levo pracujeme překl. plátýnkem. Na vnitřním okraji listů vpaličkujeme zároveň obrysovou nit. Listy květů pracujeme sítkem 8 pr. paliček a přesně dle obrázku vpaličkujeme obrysovou nit. Musíme dbáti, aby začátek spojil se s koncem pokud mezi lístky ležící řetízek s pikotkami, jdoucí od listu k listu a zasmykneme jej na okraji, jak vidíme na obr. 80. Střed motivu vyplníme půdicí z bruselských direk. — Na motivu obr. 101 pracujeme nejdříve ptáka a větvičku, nakonec pak půdici, sestávající z řetízků. Ptáka začneme u zobáku a provedeme jej hustým lístkem, pak pracujeme hlavičku a konečně ostatní část tělíčka. Při jednotlivých druzích práce řídíme se přesně dle našeho zřetelného obrázku. Lístky paličkujeme jako pásky, nahoře a dole sešpičatělé. Při převádění běžného páru k

jednotlivým lístkům, přeložíme jej, čímž povstane žebro listu. Stonky pracujeme hustým plátýnkem. Pravidelnou půdici tvoří řetízky, spojené v místech, kde se křižují, plátýnkem a ozdobené ouškem. Půdici připojíme na okrajích ke vzoru. Celý motiv je ukončen rovným páskem.

N a v a z o v á n í p r a c o v n í **n i t ě**. Spotřebovaly-li jsme během práce nit, navinutou na paličce, nastavíme ji jinou a sice tak, že ji přivážeme tkalcovským uzlem.

Z m e n š o v á n í, resp. z v ě t š o v á n í p o d v i n k ů. Chceme-li udělati kraječku menší, nebo větší než je originál, pak je třeba, abychom pozměnily podvinek. Máme-li jej zmenšiti, pak stlačíme jednotlivé body dohromady, máme-li jej zvětšiti, pak máme body opět roztáhnouti, což děláme pomocí milimetrového papíru. Podvinek naneseme si na čtverečkový papír s většími nebo menšími čtverečky, dle toho, chceme-li jej zvětšiti nebo zmenšiti, čímž pozmění se podvinek sám sebou. Přesto však radíme, aby se rozměry krajek nepozměňovaly.

101. **Pěkný paličkovaný motiv.** Velikost je 15.5×19.5 cm.

P r a n í p a l i č k o v a n ý c h k r a j e k. S palič. krajkami musíme při prádle velmi opatrně zacházeti, mají-li ještě potom pěkně vypadati. Abychom je nepoškodily, radíme práti je na láhvi. Láhev potáhneme kusem látky, krajku na ni ovineme, opatrně ji namydlíme, ovineme kolem ni druhý kus látky a otáčíme lahví v silném mýdelném roztoku. Tímto způsobem krajku také vypláchneme, sejmeme pak vrchní látku a krajku vložíme do suchých utěrek, kde je necháme schnout. Musíme poznamenati, že krajku nesmíme zbytečně vytahovati, proto také nedoporučujeme praní rukou, neboť tím se krajka jen stahuje. Jemné paličkované krajky napneme pak po vyprání nerezavějícími špendlíky na prkénko, kde máme vyznačen správný tvar krajky, aby jej zachovaly. Zcela staré krajky, jichž nitě jsou již křehké a lámou se, položíme před vypráním na chvilku do oleje, tím stanou se nitě opět elastické a snesou vyprání.

Připravujeme řadu učebných knih šití. Počátkem budou čtyři nejpopulárnější a nejvíce potřebné knihy, které vyjdou ve sbírce

„Rokytovy knihy domácího šití a krejčování". Svazek I.

Šití dámského prádla.

44 stran textu, zvláštní velká 2stranná příl. s 20 střihy a 128 vyobr.

Obsahuje: předlohy a návod pro laika ku hotovení moderního a praktického dámského prádla doma. S podrobným poučením od prvopočátků o samostatném zhotovování střihů, jak látku stříhati a jak šíti. Návod jak spořiti látkou, sámování, plisování, šití košil denních, nočních kabátků, pyjama, dámských spodků, kombiné, živůtků, šněrovaček, podprsenek, spodniček atd.

„Rokytovy knihy domácího šití a krejčování". Svazek II.

Šití stolního a ložního prádla.

„Rokytovy knihy domácího šití a krejčování". Svazek III.

Šití dětského šatstva.

„Rokytovy knihy domácího šití a krejčování". Svazek IV.

Výbava nemluvněte.

Sbírka bude pokračovati ve svazcích o samostatném šití blůz, sukní, šatů, pánských obleků, opravy a maličkosti jako: pracovní obleky, šití klobouků, domácí správky atd.

Každý z těchto svazků stojí Kč 10·- i s přílohami. Pro předplatitelky 5 svazků snížená cena Kč 45·-.

Přihlaste se co abonentky, neb učiňte objednávku na jednotlivé svazky, na lístku přiloženém u 49. stránky tohoto svazku.

Premiový kupon číslo 4.

Připravujeme řadu učebných knih šití. Počátkem budou čty
knihy, které vyjdou ve sbír

„Rokytovy knihy domácího šití a kre

Šití dámského prád

44 stran textu, zvláštní velká 2stranná příl. s 20 s

Obsahuje: předlohy a návod pro laika ku hotovení moderního a praktick doma. S podrobným poučením od prvopočátků o samostatném zhotovování s hati a jak šíti. Návod jak spořiti látkou, sámování, plisování, šití košil denních, n jama, dámských spodků, kombiné, živůtků, šněrovaček, podprsenek, spodn

---

„Rokytovy knihy domácího šití a krejčování“. Sva

Šití stolního a ložního prádla.

„Rokytovy knihy domácího šití a krejčování“. Svazek II.

Šití dětského šatstva.

„Rokytovy knihy domácího šití a krejčování“. Svazek IV.

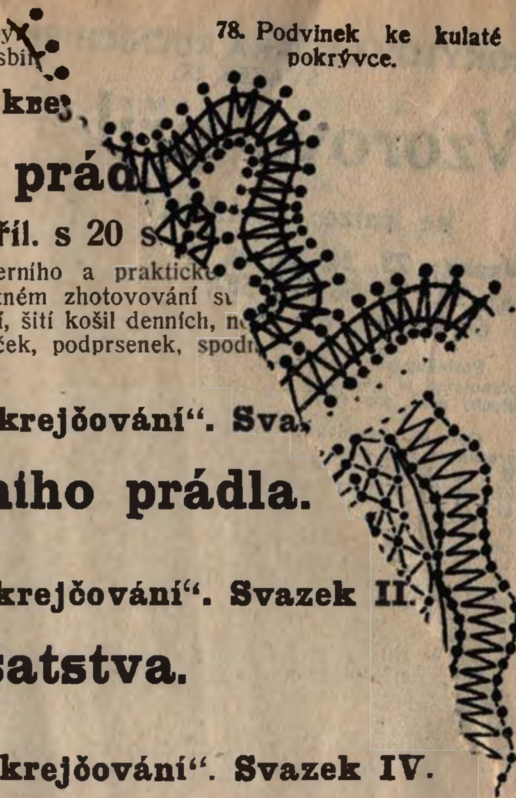
Výbava nemluvněte.

Sbírka bude pokračovati ve svazcích o samostatném šití blůz, sukní, šatů, pánských obleků, opravy a maličkosti jako: pracovní obleky, šití klobouků, domácí správky atd.

Každý z těchto svazků stojí Kč 10·- i s přílohami. Pro předplatitelky 5 svazků snížená cena Kč 45·-.

Přihlaste se co abonentky, neb učiňte objednávku na jednotlivé svazky, na lístku přiloženém u 49. stránky tohoto svazku.

78. Podvinek ke kulaté pokrývce.

Premiový kupon číslo 4.